

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

bakalářské prezenční studium
2009 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lenka Chlupáčová

Vývoj muzikálu v ČR po roce 1989

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Ondřej Kepka

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Full-Time Studies
2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Lenka Chlupáčová

Evolution musical in Czech Republic after year 1989

Prague 2012

The bachelor Thesis Work Supervisor:
Mgr. Ondřej Kepka

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V..... dne

Jméno autora/ky

Poděkování

Chtěla bych poděkovat mému vedoucímu bakalářské práce Ondřejovi Kepkovi, za příjemnou spolupráci a spoustu užitečných rad. Dále bych ráda poděkovala Emě Krahulíkové a Zdeňkovi Bartákovi za poskytnutí rozhovoru, Petře Švábové za velikou ochotu a celé své rodině, která to semnou vydržela.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá porovnáním kvality muzikálů vzniklých v 90. letech 20. století a muzikálů současných. Vývoj muzikálu pro roce 1989 je rozdělen do několika etap, které jsou popsány. V každé etapě je zmíněn vznik nejdůležitějších muzikálů. Poslední kapitola se týká osobností, kterým muzikál ovlivnil nějakým způsobem život. V teoretické části jsou uvedeny dva rozhovory s osobnostmi, které se od počátku 90. let pohybují v prostředí muzikálů. V závěru je potvrzena nebo vyvrácena hlavní teze bakalářské práce, jež se týká toho zda muzikál je pořád vytvářen na tak vysoké úrovni jako tomu bylo na počátku 90.let.

Klíčové pojmy

Broadway, company, derniéra, divadelní sezóna, inscenace, interpret, konkurz, koproducent, libreto, muzikál, premiéra, předpremiéra, producent, produkce, představení, repertoár, rockopera, skladatel, tanec, umělecký ředitel, West End, zákulisí, zpěv.

Annotation

This bachelor thesis compares the quality of musicals composed in the 90's and the contemporary ones. The development of the musicals after 1989 is divided into successive periods while each of them is thoroughly described. The most significant musicals are mentioned in all the periods. The last chapter deals with people whose life was somehow influenced by musicals. The theoretical part contains two interviews with persons that have been present in the musicals environment since the beginning of the 90's. The major proposition of this thesis is whether the musicals keep still the same high standard as at the beginning of the 90's. The proposition is either confirmed or disproved in the conclusion of the presented paper.

Key words

Broadway, company, last performance, theatre season, production, interpreter, competition, co-producer, libretto, musical, premiere, preview, producer, production, performance, repertoire, rockopera, composer, dance, artistic Director, West End, backstage, singing

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. VZNIK A VÝVOJ MUZIKÁLU.....	10
1.1. Co je to muzikál a kde vznikal	10
1.2. Počátky muzikálů v Čechách.....	12
2. VÝVOJ MUZIKÁLU PO ROCE 1989 V ČASOVÝCH OBDOBÍCH	15
2.1. 1989 – 1995 Porevoluční rozkvět muzikálů.....	15
2.2. 1995 – 2000 - V čele s Karlem Svobodou.....	20
2.3. Soukromé produkce válčují český muzikálový trh	28
2.3.1. Divadlo Ta Fantastika	28
2.3.2. Divadlo Kalich	29
2.3.3. Divadlo Broadway	30
2.3.4. Divadlo Hybernia	32
2.3.5. Goja Music Hall	32
2.3.6. HDK	33
2.3.7. Městské divadlo Brno	33
2.4. Nové muzikály vznikají už jen zřídka	34
3. OSOBNOSTI, KTERÝM MUZIKÁL OVLIVNIL ŽIVOT	37
3.1. Skladatel Karel Svoboda.....	37
3.2. Režisér Stanislav Moša	39
3.3. Choreograf Richard Hes	41
3.4. Zpěvák Daniel Hůlka	43
4. ROZHOVORY.....	46
4.1 Rozhovor s producentkou Emou Krahulíkovou	46
4.2. Rozhovor se Zdeňkem Bartákem.....	52
ZÁVĚR.....	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
SEZNAM OBRÁZKŮ	62
SEZNAM PŘÍLOH	63
PŘÍLOHA A - Muzikál Excalibur, Viktor Dyk a Kamil Střihavka	I
PŘÍLOHA B – Ilona Csáková jako představitelka Roziny v Golemovi.....	II
PŘÍLOHA C – Muzikál Bídníci v Městském divadle Brno.....	III
PŘÍLOHA D – Představitelé muzikálu Hamlet.....	IV

ÚVOD

V bakalářské práci bychom rádi porovnali rozdíly a kvalitu muzikálů vytvořených v 90. letech 20. století a muzikálů současných. Položme si tedy otázku. Jaká je úroveň muzikálů vytvořených za posledních pár let? Je vyšší nebo naopak nižší než byla právě na počátku rozkvětu muzikálu, tedy po roce 1989? Bezesporu je jasné, že muzikál nyní patří mezi nejvíce vyhledávanou kulturu a návštěvníci jsou schopni ujet stovky kilometrů, aby zhlédli nový muzikál, o kterém se dočetli v tisku anebo slyšeli lákavou reklamu v televizi či rádiu.

V roce 1993 vzniklo výroční ocenění ceny Thálie. Z počátku samotné ocenění za muzikál nebylo. Až v roce 1996 se muzikál oddělil od opery a vzniklo samostatné ocenění tohoto žánru, spolu s operetou. Už v tomto roce bylo patrné, že muzikálový žánr bude něco „extra“ a že do budoucnosti má velký potenciál. Ano, je pravda že muzikál se vyvíjí kosmickou rychlostí, je ale správné aby takhle rychle rozkvétal? Jedná se v současnosti, v roce 2012, opravdu o rozkvět, nebo je náš trh natolik přesycený, že muzikál pomalu upadá. Upřesněme si, co vlastně muzikál je a z jakých složek by se měl skládat. Je to o tom, že na jevišti je pár lidí, kteří umějí zpívat, pár lidí kteří tančí a minimum z nich umí hrát? Nebo by muzikál měl být natolik komplexní, aby výše vyjmenované složky měl zvládat každý interpret dohromady. Právě touto problematikou bychom se v této práci chtěli zabývat. Zjistit proč v poslední době vzniká tolik muzikálů, které se za dva měsíce nazkouší, půl roku hrají a pak už po nich není vidu ani slechu. Jak to, že v 90. letech se muzikál hrál dva roky a pořád měli představení vyprodaná. Je možné, že tuto teorie na konci práce vyvrátíme a zjistíme, že muzikál se pořád vyrábí za účelem „dokonalého souznění několika druhů umění“ a ne za účelem, co největšího zisku a porážení konkurenční produkce.

Do této práce zařadíme i dva rozhovory s osobnostmi, které se v tomto oboru pohybují právě od počátku 90. let. Uvidíme, jaké názory na zkoumanou problematiku budou mít právě oni. Dále na menším dotazníku několika desítek

respondentů se pokusíme zjistit, co si myslí o úrovni muzikálů uváděných těsně po revoluci a muzikálů současných. Zbývá jen věřit, že k nějakému závěru, ať už pozitivnímu nebo negativnímu jistě dojdeme.

1. VZNIK A VÝVOJ MUZIKÁLU

1.1. Co je to muzikál a kde vznikal

Podle Michaela Prostějovského „ je muzikál relativně mladá forma populárního hudebního divadla, zpravidla o dvou dílech, která v sobě spojuje prvky činohry, operety, varieté a opery. Často vzniklá na půdorysu literárních předloh a používá prostředky pop music, jazzu a tance.“¹

Dalo by se říct, že muzikál se skládá ze tří základních složek:

- Z příběhu
- Z libreta
- Z hudby

Avšak přesná definice muzikálu neexistuje a dosud ji nikdo nevymyslel, protože tento žánr se vyvíjí dost rychle a nelze ho konkrétně zařadit. Každopádně jde o druh umění, kde se musí sladit hudba, slova a tanec.

S definicí je to složité, protože muzikálem může být klasická a tematicky závažná West Side Story stejně jako hravá a veselá Pomáda nebo tvrdší rocková opera jako je Jesus Christ Superstar či Les Misérables, které by se mohly označit jako pop opera. K tomu abychom vytvořili opravdu dobrý muzikál, je důležité dodržet zásadní podmínky: „ Gejzír tvůrčí invence musí doplňovat dokonalé zvládnutí řemesla všech zúčastněných, a to vše musí být podpořeno velkorysou finanční základnou. Muzikál zkrátka nemůže vzniknout bez vysoké sumy investovaných peněz, subvencí či zaručených sponzorských darů. Muzikál se totiž odjakživa pohybuje na komerční základně a jedním z jeho hlavních cílů je finanční úspěch.“²

Ve výše uvedeném odstavci tedy vidíme, že když vznikal muzikál, bylo už tehdy jasné, že vzniká za účelem dosažení zisku a že se jedná o velkou komerci. Avšak i přesto Prostějovský říká: „ V hrudi muzikálových producentů musejí být dvě srdce. Jedno pro obchod a druhé pro umění. A to v naprostém souznění. Jinak celá věc nefunguje.“³

¹ Michael Prostějovský (2008, s 21)

² Michael Prostějovský (2008)

³ Michael Prostějovský (2008, s 22)

Kupříkladu v anglosaských zemích je muzikál považován spíše za zábavu než za tzv. velké umění. I tak ale musí obsahovat nějaké umělecké prvky, kterými emotivně působí na diváka. Všichni, kdo se na muzikálu podílejí, musejí být profesionální a splňovat přísná kritéria. Týká se to: skladatelů, libretistů, režisérů, choreografů, scénografů a především interpretů. Divák chce být překvapen, hýčkán a oslňován. Je zbytečné samoučelně používat nákladných scénických efektů, pokud muzikál nemá příběh. Efekty by měly příběh pouze doprovázet a podpořit jeho dramatickosti. Dalším ze znaků muzikálu je samozřejmě hudební charakter.

Jak říká pan Prostějovský: „ Muzikál v každém případě vyžaduje cit pro napětí, vřelý milostný příběh, věrohodnost postav a jejich charakterů, prostor pro uvolnění diváka v průběhu vedlejších dějů, smysl pro detail a humor.“ Můžeme se setkat i s názorem, že někteří evropští teoretici umění označují muzikál za součást takzvané triviální kultury, ale přirovnání, které by se právě k tomu žánru spíše hodilo je „zábava.“⁴

Označení „muzikál“ je v angličtině přídavným jménem a říká publiku, co vlastně na jevišti uvidí. Například „Musical comedy“ byla hudební komedií, „musical play“, že na diváka čeká hudební drama a v „musical fable“, šlo o pohádku za doprovodu hudby. Jelikož tyto názvy byly moc dlouhé, tak z původního přídavného jména, Američané vytvořili podstatné jméno „musical“(muzikál). Právě v Americe na Broadway se zrodil muzikál, zde prošel dlouhým vývojem a zde došel, dalo by se říct, k dokonalosti. S výjimkou Londýna se nikde na světě neprovozuje divadlo s tak velkou dávkou profesionality jako právě v New Yorku. Je zde největší konkurence, široká nabídka talentů, na které jsou kladené ty největší nároky.

Jak už jsme řekli ve výše uvedeném odstavci, muzikál vznikl v New Yorku. Show Boat (Lod' komediantů) skladatele Jeroma Kerna a libretisty a textaře Oscara Hammersteina II., je považována za první skutečný muzikál. V roce 1927 měla premiéru na scéně divadla Florenze Ziegfelda, avšak než se

⁴ Michael Prostějovský (2008, s 22)

tak stalo, uplynula skoro dvě století, v nichž se rodilo americké hudební divadlo.⁵

1.2. Počátky muzikálů v Čechách

Pokud se podíváme do české historie, první náznak muzikálu byl zaznamenán už v roce 1927, kdy měla premiéru *Vest Pocket Revue* Jiřího Voskovce a Jana Wericha. Toto někteří znalci považují za první začátek muzikálu. Jiní za počátek muzikálu v Čechách považují uvedení amerického muzikálu *Divotvorný hrnec*, též od autorů Voskovce a Wericha. Měl premiéru v roce 1948 v Praze. Doba západním muzikálům nepřála a tak další desetiletí se muzikál u nás nikterak zvláště nerozvíjel. Velký poprask nastal v době, kdy Jan Werich, té doby ředitel divadla ABC uváděl rozpustilou komedii *Jezinky, bezinky*. Musel pak předstoupit před obecenstvo a říct, že v této inscenaci diváci neuvidí nic protistátního.⁶

Filmový muzikál

Změny jsme se dočkali až v šedesátých letech, která byla liberálnější. Muzikál se k nám vrátil především ve filmové podobě. V roce 1964 se uskutečnila filmová premiéra *Starců na chmelu*, s nimiž se tehdejší generace náctiletých, ale i těch starších, ztotožnila. Režie se ujal Ladislav Rychman, autorem námětu a písňových textů byl Vratislav Blažek a autorem hudby Jiří Bažant. Ve filmu se objevil Josef Laufer nebo mladičký Karel Gott, který zpíval píseň např. *Život je bílý dům*. Po velkém úspěchu tohoto filmového muzikálu vznikla *Dáma na kolejích* s Jiřinou Bohdalovou v hlavní roli. Opět se režie ujal Rychman a přizval si k tomu osvědčenou dvojici ze *Starců na chmelu*. Do kin byl film uveden v roce 1966, ale už nezaznamenal takový úspěch jako „Starci“. Ve stejném roce, kdy měli premiéru *Starci na chmelu*, vzniknul ještě jeden filmový muzikál, který sázel na popularitu divadla *Semafor* a jeho pěveckých hvězd. Jeho název byl *Kdyby tisíc klarinetů* a

⁵ Michael Prostějovský (2008)

⁶ Jan Bauer (1999)

režirovali ho Jan Roháč a Vladimír Svitáček. Předlohou jim byla zpěvohra z roku 1958, která byla uváděná v divadle Na Zábradlí. Autoři byli Ivan Vyskočil a Jiří Suchý. Scénář a texty písní k filmu *Kdyby tisíc klarinetů* napsal sám Jiří Suchý a hudbu složil Jiří Šlitr. Kromě této slavné autorské dvojice se ve filmu objevila i dvojice Voskovec a Werich. Ve filmu zazářily i takové kapacity jako je Karel Gott, Hana Hegerová či Eva Pilarová. Snímek *Kdyby tisíc klarinetů* se bezesporu zapsal do našich dějin filmových muzikálů.

Muzikál na prknech divadel

Muzikál se vracel v té době i do divadel. Tehdy bylo na výsluní Hudební divadlo Karlín v čele s ředitelem Ludvíkem Žákem. V roce 1964 jako československou premiéru uvedla tato scéna slavný klasický muzikál *My Fair Lady*. Dalším významným krokem karlínského divadla bylo v roce 1967 nastudování prvního původního českého muzikálu *Gentleman*. Autorem byli Bedřich Ondráček a Jan Schneider. Inspirací jim byl americký muzikál *West Side Story*, ale i tak zájem byl obrovský a divadlo Karlín bylo beznadějně vyprodané. Hrály zde hvězdy jako Josef Zíma, Josef Laufer, Václav Neckář, Eva Pilarová a další. V podstatě souběžně s tímto muzikálem se chystala další inscenace s názvem *Hello Dolly*, režiséra Karla Jerneka. Do hlavní role chtěl obsadit Adinu Mandlovou, která ale v té době žila v Anglii a tak byl problém se zkoušením. Později skutečně přijela, ale tehdejší komunistický režim ji zakázal v Karlínském divadle účinkovat. Premiéra se nakonec uskutečnila 22. září 1966, ale v hlavní roli s Nelly Gaierovou. Poté však přišel srpen 1968 a odchod ředitele Žáčka z karlínského divadla. Normalizační doba muzikálům nepřála. V Karlíně se k nim vrátili mnohem později až na přelomu 70. a 80. let.⁷

Zůstaňme ale ještě chvíli u Hudebního divadla Karlín, které je asi nejvýznamnějším místem vzniku muzikálu v polovině let sedmdesátých a dál. V roce 1978 zde měl premiéru muzikál *Kabaret*, který v zahraničí slavil veliký úspěch, poté se na divadelní prkna vrátila *Hello Dolly* a též *My Fair Lady*. Dále v roce 1986 měl premiéru další úspěšný muzikál z americké produkce *Sugar*,

⁷ Jan Bauer (1999)

vytvořený podle jedné z nejpulárnějších filmových komedií Někdo to rád horké. V Karlíně v roli Sugar excelovala Jana Paulová a jako Sladká Sue Ladka Kozderková.⁸ Postupně jsme se dostali k našemu důležitému mezníku, roku 1989, více o tom ale až v další kapitole.

⁸ Jan Bauer (1999)

2. VÝVOJ MUZIKÁLU PO ROCE 1989 V ČASOVÝCH OBDOBÍCH

2.1. 1989 – 1995 Porevoluční rozkvět muzikálů

Funny Girl

Tento muzikál vypráví o ztřeštěné dívce Fanny, která si připadá nedoceněná a dalo by se říct, že je to takové ošklivé káčátko, které čeká hvězdná kariéra a vřelý vztah k hazardnímu hráči Nicku Arnastainovi.⁹Tento příběh se inspiroval skutečnou událostí, která se přihodila jedné z největších hvězd Broadwaye. I přesto že neodpovídala ideálu krásy, se dostala velmi vysoko. Avšak každý úspěch si vybírá svou daň. Kariéra ji vstoupá vzhůru, ale v soukromí má problémy. Její manžel, jak už jsme se zmínili na začátku je hazardní hráč a ona ho natolik miluje, že je schopna se vzdát i své kariéry. Za riskantní obchod za hranicí zákona se dostává do vězení a ve své vlastní hrdosti nepřijímá ani ty nejlepší advokáty. Muzikál byl i zfilmovaný. Hlavní roli si zahrála Barbara Streisand, film měl premiéru v roce 1968 a zažil nevídaný úspěch. Barbara Streisand si později odnesla Oscara za hlavní ženskou roli.¹⁰

V Čechách měl tento slavný americký muzikál premiéru 20. dubna 1990 v Hudebním divadle Karlín. Úspěch však nebyl velký, odehrálo se pouze 21 repríz. Za zmínku spíše stojí nastudování tohoto muzikálu v divadle ABC, kde se *Funny Girl* hrála od roku 1995 do r. 1997, či Divadlo na Fidlovačce, které toto představení nastudovalo v roce 2005. Poslední a nejnovější nastudování je v Severočeském divadle Ustí nad Labem. Premiéra byla na podzim roku 2011 v hlavní roli s Monikou Absolonovou. Uvidíme, zda jim tato

⁹ *Www.rezervuj-online.cz: Funny Girl* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://funny-girl-severoc-divadlo-usti-l.rezervuj-online.cz/>

¹⁰ Michael Prostějovský (2008)

muzikálová zpěvačka přinese více štěstí, než tomu bylo v předchozích nastudováních.¹¹

Sny svatojánských nocí

Tuto inscenaci na motivy hry Williama Shakespeara uvedlo v roce 1991 Městské divadlo Brno. Je to první dílo velmi úspěšné autorské dvojice Zdeněk Merta a Stanislav Moša. V roce své premiéry byl tento muzikál oceněn jako nejlepší inscenace roku. Již dvacet let je muzikál na repertoáru městského divadla v Brně. Je to nevídané; který muzikál vzniklý kupříkladu v Praze může slavit takový úspěch jako právě Sny svatojánských nocí. Muzikál se nehrál jen na jevišti, ale dostal se i do Prahy na Výstaviště, kde se na Křižíkově fontáně odehrálo několik představení. Sny nocí svatojánských se dostaly i do zahraničí. V anglické a německé verzi se hrály v mnoha evropských zemích. Do dneška se odehrálo 307 repríz a jistě to není poslední číslo. Městské divadlo má tento muzikál pořád v repertoáru.¹²

Les Misérables (Bídníci)

Dalo by se říct, že Bídníky to v roce 1992 „doopravdy“ začalo. Teprve jimi se mohla začít psát skutečná historie českého komerčního muzikálu, protože bývalý socialistický režim vznik komercí neumožňoval.¹³

S první myšlenkou udělat v Praze muzikál Bídníci přišel Adam Novák. Bývalý produkční Československé televize a Krátkého filmu, který žil v kanadském Torontu, kde poprvé muzikál Les Misérables zhlédl.

Nepředbíhejme ale čas a pojďme se podívat do historie, kdy se muzikál poprvé dostal na prkna divadel. Autory jsou Francouzi Alain Boublil a Claude – Michel Schonberg. Francouzská premiéra se uskutečnila v září 1980 ve Sportovním paláci v Paříži, o pět let později se dostala do Londýna. Než se

¹¹ Prostějovský (2008)

¹² *Www.mdb.cz: Sny nocí svatojánských* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.mdb.cz/inscenace-15/?hra=7>

¹³ Jan J. Vaněk (1998)

Bídníci dostali do Prahy, tedy do roku 1992 byl muzikál přeložen do 12 jazyků, hrál se v 16 zemích a 104 městech.¹⁴

Vraťme se do Čech. Tehdy neznámý Adam Novák, přijel s myšlenkou udělat muzikál Bídníci v Praze. V Torontu ho odkázali na producenta Camerona Mackintoshe, vlastníka práv na uvádění muzikálu. Spojil se s ním a půl roku trvalo, než se domluvili. Největší problémy Adamovi Novákovi dělaly prostory, kde se muzikál bude hrát. Šel na to jinak, než bylo v minulosti zvykem. Neobcházel úřady, nečekal na přidělení budovy a dotaci od státu. On sám sehnal peníze, koupil autorská a provozovací práva, najal si divadlo a začal najímat herce a personál.¹⁵

Praha měla tu výhodu v tom, že na rozdíl od jiných zahraničních měst, kde se muzikál hrál, získala do puntíku stejnou dekoraci, jakou používali v Londýně. Do Vinohradského divadla, které si nakonec Adam Novák pronajal, ji přijeli postavit specialisté až z Anglie. Do hlavních rolí byli obsazeni přední zpěváci tehdejší pop music: Helena Vondráčková, Jiří Korn, Petra Janů, Lucie Bílá či Karel Černoch. Do Bídníků chtěli obsadit i Zlatého slavíka Karla Gotta, s ním však Adam Novák vedl dlouhé rozhovory, při kterých mu pan Gott vysvětloval, proč Jeana Valjeana hrát nebude. Les Misérables měli tedy premiéru 25. června 1992 a i přesto, že z dvaatřiceti jednacích postav, jež vstupují do děje, na konci příběhu zůstávají jen dva naživu, měl muzikál velký úspěch. Celé léto se Bídníci hráli v divadle na Vinohradech a vesměs byly skoro všechna představení vyprodaná. Adam Novák tedy přemýšlel, kde bude hrát muzikál další rok, jelikož licenční smlouvu měl na tři roky. Jelikož z divadla na Vinohradech musel odejít a jiné prostory nezískal, muzikál měl 13. září 1992 derniéru. Během tří měsíců se odehrálo 90 repríz, které vidělo cca 65 tisíc diváků.¹⁶

¹⁴ Jan Bauer (1999)

¹⁵ Jan J. Vaněk (1998)

¹⁶ Jan Bauer (1999)

Jesus Christ Superstar

Michael Prostějovský ve své knize *Muzikál Express* říká že: „Nešlo tedy o klasický muzikál s dialogy, nýbrž o rockovou operu, v níž každé slovo mělo být zpíváno.“¹⁷ Ano, Ježíš není klasický muzikál, je to něco nového, co do roku 1994 v Čechách divák nemohl vidět.

Světovou premiéru měl 12. října 1971 v newyorském divadle Marka Hellingera, autorskou dvojicí tohoto muzikálu byla dvojice Andrew Lloyd Webber a Tom Rice.¹⁸

Příběh pojednává o sedmi posledních dnech Ježíše Krista. Od příchodu do Jeruzaléma, až po jeho ukřižování, vše viděno očima Jidáše, za doprovodu relativně dost tvrdého rocku. (Prostějovský, 2008) Jelikož producenti měli strach z věřících a církve, jak na toto citlivé téma zareagují, vydali nejprve písničky z muzikálu na gramofonovém albu, až pak Ježíše zinscenovali na divadle. Čtyři roky po divadelní premiéře Nick Morris Ježíše zfilmoval.¹⁹

V Čechách se s *Jesus Christ Superstar* setkáváme poprvé v roce 1994. Již z *Bídníků* známý režisér Petr Novotný zakládá spolu s londýnským supervizorem Jozefem Celderem a asistentem režie Stanislavem Aubrechtem vlastní produkční společnost Musical. Kupují licenční práva na Ježíše právě z londýnského West Endu. Vhodné prostory pro uvádění Ježíše našli na pražském Výstavišti v divadle Spirála. Na tu dobu to byli hodně nevšední prostory a nebyli si jisti, jestli právě sem dokážou diváky přilákat. Překladu se ujal Michael Prostějovský, nejen že zachoval přesnost představení, ale dodal mu i silný poetický náboj. Do většiny rolí byli obsazeni spíše rockoví zpěváci. Ježíše se ujal Kamil Střihavka v alternaci s Danem Bárto, Máří Magdaleny zase Bára Basiková, která se střídala s Leonou Machálkovou či Renátou Podlipskou. V roli Jidáše se měli střídat Josef Štágr s Petrem Slivkou. Piláta si

¹⁷ Michael Prostějovský (2008, s.198)

¹⁸ Jan Bauer (1999)

¹⁹ *Wwww.hdk.cz: Repertoár* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.hdk.cz/repertoar/3-jesus-christ-superstar/>

„stříhnuli“ Aleš Brichta a Pavel Polák a Heroda na střídačku ztělesňovali Vilém Čok, Bohouš Josef a Jiří Malšovský.²⁰

Do knihy Muzikálový triumf se Petr Novotný svěřil s tím, že: „V podstatě všichni ti, na které jsme se obrátili, naší prosbě vyhověli. Za všechny řeknu jeden příklad. Když jsem Bohouše Josefa ze skupiny Burma Jones asi půl hodiny bez nadechnutí přesvědčoval, co bych po něm chtěl, ve chvíli, když jsem se napil kafe, mě konečně mohl přerušit a říct: „Nevím, proč mě tak dlouho přesvědčujete. Myslím si, že je stejně povinné vystupovat v Jesus Christ Superstar, jako když mě Marta Kubišová požádala, abych vystupoval na jejím koncertě.“Nezajímaly ho peníze, nezajímalo ho nic jiného, jen chtěl vědět termíny, kam má přijít, kdy se bude zkoušet.“²¹

Jesus Christ Superstar měl nakonec 22. července 1994 premiéru v divadle Spirála a byla to velkolepá podívaná. Celkové náklady na pražské představení Ježíše dosáhly 13 a půl miliónu korun, ale vyplatilo se. Za necelý rok se náklady vrátily. Jidáše si nakonec zahrál Dan Bárta, který za to později dostal několik ocenění a sklidil patrně nejvíce pochval i přesto že byl jen záskok. Všichni kritici se shodovali, že představení má ve Spirále atmosféru, rytmus a image poctivé rockové show, aniž by se jednalo o nějaké laciné efekty či kýč.

Ježíš se hrál skoro nepřetržitě čtyři roky, až do 28. června 1998, kdy musel skončit kvůli tomu, že autoři Ježíše už měli v plánu další inscenace. Evita a Cats, ty již už neměly takový úspěch a proto se zde o nich nebudeme ani moc zmiňovat. Nakonec měl Jesus Christ Superstar 1288 repríz a vidělo jej víc než 850 tisíc návštěvníků. Po té se muzikál v novém nastudování do Prahy vrátil na podzim roku 2010 do divadla Karlín. V hlavních se znovu objevili Kamil Střihavka či Bára Basiková. Je to poměrně úspěšný „comeback“ tohoto muzikálu. Hudební Karlín má Ježíše pořád na repertoáru a pravidelně ho uvádějí. Jisté ale je, že úspěch z roku 1994 to nepřekonal.²²

²⁰ Jan J. Vaněk (1998)

²¹ Jan Bauer (1999, s.35)

²² Jan Bauer (1999)

Praha však není jediným místem, kam Ježíš zavítal. Na podzim roku 2005, Městské divadlo Brno v režii Stanislava Moši, tento muzikál také uvedlo. Jednalo se úplně o jiné představení, které ale mělo obrovský úspěch. Jak říká Muzikálový expres: „Zatímco v hlavním městě čím dál tím více sází na pop rockové zpěváky a tváře známé z televizních show, Brno vsadilo na budování klasické muzikálové scény včetně výchovy nových mladých herců, kteří umí na vysoké profesionální úrovni zpívat, hrát a tančit.“²³

2.2. 1995 – 2000 - V čele s Karlem Svobodou

Dracula

Všechno to začalo kolem roku 1993 kdy pana Egona Kulhánka a Richarda Hese napadlo udělat nový český muzikál, který u nás ještě nebyl. Jelikož pan Hes tančil ve skupině UNO, která měla bohaté zkušenosti i ze zahraničí, pustili se do toho. Téma bylo jasné, měl to být Dracula podle románu Brama Stokera. Ke spolupráci oslovili Karla Svobodu, který složil k celému muzikálu hudbu, libreto napsal pan Zdeněk Borovec. Kostýmy se na doporučení vytvořil Theodor Pištěk, který byl dokonce držitelem Oskara. Režie se po dlouhém zvažování převzal Slovák Jozef Bednárík. Produkce se ujala společnost Nota Bene Musical, kterou založili již zmiňovaní pánové Hes a Kulhánek. Z drsného hororu, jakým byl původní román, se nakonec posunuli spíše k romantické historii a především velké lásky. Dracula se v muzikálu stává spíše zosobněním věčného milence, který kráčí dějinami, než krvelačnou obludou. V první části se děj vrací do tajuplného středověku a barvitě líčí osudy svých hrdinů. Dále pokračuje do dob viktoriánské Anglie až po současnost, plnou motocyklových gangů a blikajících kasin.²⁴

Richard Hes dal autorům jasnou indicii. Aby zkusili udělat poměrně realistickou, výtvarně však náročnou pohádku pro dospělé. Aby interpreti bez pomoci mluveného slova skvěle tančili, zpívali a hráli. Společnost Nota Bene

²³ Michael Prostějovský (2008, s.203)

²⁴ Jan J. Vaněk (1998)

Musical měla problémy s tím, kde se bude muzikál hrát. Přicházelo v úvahu Hudební divadlo Karlín. Historie se však opakovala a do Karlína soukromou produkci opět nepustili, jako tomu bylo již při *Les Miserables*. Nakonec se na ně přece jen usmálo štěstí a našli vhodné prostory v podobě sálu v Kongresovém centru na Pankráci, dříve Palác kultury. Sál měl kapacitu 1444 diváků, nakonec díky velkému zájmu návštěvníků nechali producenti rozšířit hlediště na 1562 sedadel. Tento prostor se tak stal největším divadelním prostorem v České republice.²⁵

A jaké hvězdy autoři tohoto muzikálu, vybrali? Vsadili na zvučná jména z českého showbyznysu, ale dali šanci i neznámým zpěvákům. Jistou roli bez konkurzu měli jen Jiří Korn a Lucie Bílá, ostatní museli projít drsným konkurzem, který se skládal z několika kol. Po dlouhých výběrech byli dále vybráni, Leona Machálková, Magda Malá či Daniel Landa. Ten měl hrát roli Dráculy. Dále měli autoři zájem o Michaela Kocába, který měl též ztvárnit Dracula, ale z náboženských důvodů roli nepřijal. Proto k Landovi přibrali do té doby neznámého Daniela Hůlku, operního zpěváka z ústeckého divadla. Později se však ukázalo, že právě Hůlka je hlavním tahákem muzikálu a že za necelý rok se vyšplhal až na přední příčky různých ocenění. Dokonce v roce 1998 porazil ve Zlatém slavíkovi Karla Gotta (viz str. Daniel Hůlka). I přesto, že kritici si poměrně dost smlsli na Draculovi a především na hudbě Karla Svobody, měl muzikál neuvěřitelný úspěch. Premiéra se uskutečnila 13. října 1995. Dracula se hrál nepřetržitě tři roky. Do derniéry, která byla 5. června 1998, se v muzikálu vystřídala i řada českých zpěváků, které právě tento muzikál uvedl do českého showbyznysu. Kromě již zmiňovaného Dana Hůlky to může být Iveta Bartošová, Petr Dopita či Leona Machálková. Dracula měl 916 repríz a vidělo ho 1 247 400 diváků. Stal se tak největším muzikálovým úspěchem v České republice. Nyní se píše rok 2012 a pořád Dracula žádná jiná inscenace nepřekonala. Za zmínku ještě stojí, že na podzim roku 1998 se

²⁵ Jan Bauer (1999)

Dracula vydal do světa. Nejdřív měl premiéru v Bratislavě, později i v korejském Soulu, kde slavil ohromný úspěch.²⁶

V knize Jana Bauer pan Jozef Bednárík na účet několika předavků muzikálu Dracula v Soulu říká: „*Jsem velmi příjemně překvapený, že Dracula takto pěkně klonovaný.*“²⁷

Hair

Tento muzikál měl poprvé premiéru v roce 1967 v New Yorku. Autory námětu, libreta a textu písní byli američtí herci James Rado a Gerome Ragni. V Hair přivedli na jeviště nové výrazové prostředky, jako jsou například: rituál a provokaci, mystiku, ale i třeba násilí za účelem dovolání se míru, svobody a štěstí. Muzikál vypráví o době tzv. hippies, odporu k probíhající vietnamské válce. Vizí hippes byl svět lásky, bez jakéhokoli násilí. Na první místo dávali lidské štěstí a soužití člověka s přírodou. V zahraničí Hair slavili opravdu velký úspěch. Dokonce bořili pomyslné hranice mezi jevištěm a hledištěm. Herci a zpěváci již před začátkem vlastního představení komunikovali s diváky, což v té době nebylo rozhodně obvyklé.²⁸

V roce 1996 se tento slavný muzikál dostal i do Prahy v podobě české verze. Divadelními prostory se pro Hair stal pavilon Pyramida na Výstavišti. Produkce se ujala agentura Orfeus spolu s brněnským režisérem Radkem Balašem. Tvůrci Vlasů na rozdíl od jiných soukromých produkcí vsadili na mladou a ne moc známou pěveckou generaci. Většinou jimi byli čerství absolventi především brněnské JAMU. Nicméně nezapomínali na to, že pokud tam nebude nějaká ta „hvězda“, kterou lidé mohou znát z médií, muzikál neuspěje. Proto oslovili například Petra Muka či Ilonu Csákovou, která po půl roce z inscenace odešla, protože měla mnoho práce. Dalšími účinkujícími se stali např.: Lenka Nová ze skupiny Laura a její Tygři či Roman Vojtek. Premiéra se tedy uskutečnila 20. prosince 1996 a zároveň bylo pokřtěno divadlo Pyramida, které disponovalo 876 místy. Už od prvních představení

²⁶ Jan Bauer (1999)

²⁷ Jan Bauer (1999, s.72)

²⁸ Micheal Prostějovský (2008)

však produkci Orfeus sužovaly příliš velké náklady, vynaložené do muzikálu Hair. Kritika k Hair byla velmi shovívavá a vyzdvihovala toto představení kupříkladu nad kýčovitým Draculou. Začátkem ledna 1998, po roce uvádění, měl muzikál derniéru. Hlavní příčinou skončení Vlasů byl samozřejmě vysoký rozpočet, který se jim stal bohužel osudným.²⁹

O něco větší úspěch však s Hair slavilo Městské divadlo Brno, které v roce 2004 uvedlo muzikál v upravené filmové verzi Miloše Formana. Zajímavostí je, že na scéně vystoupilo na 60 herců, což je jeden z největších počtů, který se nevyskytnul ani v zahraničí. Hlavní role v Brně ztvárnili Petr Gazdík, Dušan Vitázek či Jitka Čvančarová. Celkem tato inscenace měla 142 repríz, což rozhodně není zanedbatelné číslo.³⁰

Krysař

Patří mezi nejúspěšnější původní české muzikály. Dokonce se jako jeden z mála dočkal ohlasu za našimi hranicemi. Od roku 1996, kdy měl poprvé premiéru v divadle Ta Fantastika, až do současnosti, kdy se přesunul do divadla Kalich, bylo odehráno přes 1000 repríz.³¹

Daniel Landa, dříve známý jako rockový zpěvák skupiny Orlík, napsal libreto a složil hudbu k tomuto muzikálu. Režie se ujala jeho žena, původem Němka, Miriam Landa. Hlavní role Krysaře se ujal sám Landa a v roli Agnes se stala hvězdou Lucie Bílá. Dalšími původními interprety muzikálu Krysař byli Silvie Sklovská, Marta Jandová, či Petr Janda.³²

Celý muzikál je tajemný a ponurý a má naznačovat jakési magično. Příběh je napsán na motivy staré legendy, kdy Krysař přichází do města, oděn jen v kápi a do černé kůže. Za pasem nese píšťalku, která svým tvarem připomíná lidskou kost. Přichází za účelem, aby naplnil vůli Osudu, aby potrestal zkažené lidstvo. Ačkoliv verše Landových písní působí trochu naivně

²⁹ Jan Bauer (1999)

³⁰ Michael Prostějovský (2008)

³¹ *www.divadlokalich.cz: Krysař* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.divadlokalich.cz/repertoar/14-krysar/>

³² Jan Bauer (1999)

a neobratně, je jisté, že diváky v sále oslní.³³ Důkazem je i to, že Krysař i po 16 letech slaví u nás úspěchy. V divadle Kalich se Krysař hraje sice v jiném obsazení, ale jistě ne méně kvalitním.

Můžeme si povšimnout, že Krysař je začátkem opět něčeho nového. Nové produkce a tvůrců, kteří na sebe neupozornili naposledy.

Babylon

Až na výjimky se zabýváme především muzikálovou Prahou. Nesmíme ale zapomínat na Brno, které je též centrem muzikálového dění. Především Městské divadlo Brno je na Moravě velmi vyhledávaným návštěvním místem a má na kontě nesčetně muzikálů. Jedním z nich je i Babylon, který jistě stojí za zmínku. (Jan J. Vaněk, 1998) Autory muzikálu je již známá dvojice Zdeněk Merta – Stanislav Moša. Myšlenka uvedení této inscenace se zrodila už před deseti lety, kdy se poprvé tyto dva pánové potkali. Inspirací jim byla situace v tehdejší Německu. Kdy jeden stát, lidé co mluví stejnou řečí, byli rozděleni tlustou zdí. (Berlínská zeď). Byli odděleni příliš dlouho a pak i slova začala mít rozličný smysl a význam. Muzikál nepojednává o stavbě slavné babylonské věže a o hněvu božském, spíše o hněvu lidském, kdy lidé nejsou schopni se domluvit. Hlavním motivem je zde opět jako v jiných muzikálech touha po lásce, která však má překážky.³⁴

Představení se hrálo od roku 1998 do roku 2002 a mělo 82 repríz. Ve srovnání s reprízami jiných velkých muzikálů je to zanedbatelné číslo, ale nesmíme opomenout fakt, že v roce 2000 Městské divadlo reprezentovalo české umění na kulturních evropských dnech v Karlsruhe. Dostalo se jim velmi pozitivní odezvy.

Do hlavních rolí byli obsazeni například Roman Vojtek, Zora Jandová, Petr Gazdík, Pavla Vitázková, Jitka Čvančarová a mnoho dalších.³⁵

³³ Jan J. Vaněk (1998)

³⁴ *Www.mdb.cz: Babylon* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.mdb.cz/inscenace/3-babylon/>

³⁵ *Www.mdb.cz: Babylon* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.mdb.cz/inscenace/3-babylon/>

West Side Story

V roce 1957 měl tento světově úspěšný muzikál svoji první premiéru. Bylo tomu tak v New Yorku na Broadwayi. Autoři West Side Story byli choreograf Jerome Robbins, skladatel Leonard Bernstein a dramatik Arthur Laurents. Někteří tvrdí, že je to stejné jako Romeo a Julie, muzikál West Side Story však ze Shakespearovy tragedie jen čerpá, neboli se příběhem nechává inspirovat. Příběh končí ale velmi tragicky, kdy hlavní postava Maria přijde o bratra, přítele i milence.³⁶

Dalo by se říct, že West Side Story je nejúspěšnějším muzikálem všech dob, hraje se dodnes a Čechy nejsou výjimkou. První zinscenování muzikálu bylo už v roce 1970 ve Státním divadle v Brně, o několik dní později pak v Hudebním divadle Karlín. Texty přeložili Jana Werichová a Pavel Kopta, režiséry byli Rudolf Vedral a Leoš Spáčil. V 90. letech se West Side Story vrací do Karlína a to přesně v roce 1993. O deset let později, v roce 2003, s taneční skupinou UNO se nedobrovolně uvádí v Kongresovém centru. Pražské inscenace nebyly ale zdaleka tak úspěšné jako v Brně. V Městském divadle zde představení mělo premiéru v roce 1996 a na repertoáru jej divadlo má pořád. Včetně mnoha zahraničních repríz se prozatím dočkalo 641 repríz. Režie se ujal již známý Stanislav Moša, vypadá to, že právě tento pan režisér bude zárukou velmi kvalitního představení. Do hlavních rolí obsadil Romana Vojtka, Petra Gazdíka, Alena Antalovou či Petra Štěpána.³⁷

Hamlet

Je český muzikál, který měl světovou premiéru v Praze 1. listopadu 1999. Uvedlo jej divadlo Kalich. Do té doby neznámé prostory v Jungmanově ulici, které patřily Evangelické církvi se staly domovem pro Hamleta. Janek Ledecký, autor Hamleta, už od roku 1998 měl v hlavě myšlenku o vytvoření muzikálu podle Williama Shakespeara. Mohl si vybrat jakoukoli z jeho her, od Mackebetha, přes Othella či Krále Leara. Ledecký měl však jasnou vizi.

³⁶ *Wwww.mdb.cz: West Side Story* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.mdb.cz/inscenace/8-west-side-story/>

³⁷ Michael Prostějovský (2008)

Hamlet! Důležité bylo sehnat producenta. A tak spolu s Petrem Pečeným, Michalem Kocourkem, Robertem Porkertem, Martinem Dankou a Václavem Mikulem, založil společnost Hamlet Production. Režie se ujal Zdeněk Troška. Do hlavních rolí, včetně Janka Ledeckého byli dále obsazeni: Petr Kolář, Josef Vojtek, Sabina Laurinová, bratři Tesaříkovi, Ondřej Hejma, Petra Janů a další. Tento muzikál shlédlo přes 300 tisíc diváků a divadlo Kalich ho uvádělo ve svém repertoáru až do roku 2002, kdy byla poslední 650. repríza. Díky Hamletovi tak v Praze vzniká nové divadlo, o kterém ještě uslyšíme v následujících letech.³⁸

Monte Cristo

Mezitím co v Kongresovém centru Praha, probíhala velká rekonstrukce celého objektu, pánové Karel Svoboda, Richard Hes a Zdeněk Borovec pečlivě pracovali. Po zasedání Mezinárodního měnového fondu měl přijít do Kongresového centra nový muzikál Monte Cristo, který měl tyto prostory takzvaně kulturně otevřít. To se povedlo 13.12 2000, kdy jej společnost Monte Musical představila veřejnosti. Na Monte Cristovi se podílel skoro stejný tým lidí jako na muzikálu Dracula. Hudba, libreto, choreografie, kostýmy, režisér – všechna tato jména známe již z muzikálu Dracula. I obsazení do hlavních rolí bylo podobné, ale objevily se zde i nové tváře. Jako například Marián Vojtko, který se alternoval s Danielem Hůlkou v roli Edmonta Dantese. Dále Vanda Konečná, která spolu s Leonou Machálkovou hrála Mercedes. Role Alberta patřila Bohušovi Matušovi, kterému Monte Cristo velmi pomohl v jeho sólové dráze. Krásná a něžná slovenská zpěvačka Zuza se představila jako Haydée spolu s Ivetou Bartošovou. Dalšími účinkujícími, showbiznysem ostřílenými, byli například: Karel Černoch, Jiří Korn, Roman Vojtek, Hana Křížková či Josef Zíma. Za velkou zmínku v Monte Cristovi stojí jistě i taneční role. Jedna

³⁸ *W*www.muzikal.com: *Hamlet* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.xn--muzikl-tta.com/muzikaly/Hamlet.php>

z hlavních tanečních rolí byla Čas, na této pozici se alternovali Yemi A.D a Jurij Kolva, známý již z muzikálů Dracula, MISE či Pomáda.³⁹

Příběh muzikálu je jistě všem velmi dobře známý, a proto se o něm v bakalářské práci nebudeme zmiňovat. Co však zde jako v každém jiném muzikálu nechybí je láska a boj dobra proti zlu, což jsou motivy, které dělají příběh určitě velmi atraktivním.

Monte Cristo se vyznačoval především velkolepou scénou. Každý, kdo muzikál viděl, si s jistotou vybaví, jak krásná loď připlouvá skoro až mezi diváky. Či ojedinělá stavba největšího instalovaného bazénu přímo na scéně sálu. Bazén měl připomínat hladinu moře, která se z minuty na minutu mění v park. Může se to zdát až neuvěřitelné, ale opravdu se tahle iluze panu Danielu Dvořákovi (výtvarník scény) povedla. Za spolupráci s firmou Marimex, dovedli scénu muzikálu k dokonalosti.⁴⁰

Ačkoliv Monte Cristo byl poutavý a návštěvníky velmi oblíbený muzikál, nevyhnul se kritice. Novináři jsou zkrátka nesmlouvaví a všechno co se dá snad raději zkritizují, než aby pochválili. Hudba Karla Svobody jim opět přišla kýčovitá v některých chvílích až ponurá. Nepřišel s ničím novým a celý muzikál se velmi podobal Draculovi.

Monte Cristo měl svoji derniéru až po dlouhých letech úspěšného uvádění a to 21. 12. 2002, muzikál shlédlo cca 500 tisíc návštěvníků a celkem odehrál 446 repríz.⁴¹

³⁹ Praha žije muzikálem a velmi ji to prospívá. *Musical.cz* [online]. 2002[cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.musical.cz/recenze-reportaze/archiv/praha-zije-muzikalem-a-velmi-ji-to-prospiva/>

⁴⁰ Program muzikálu Monte Cristo

⁴¹ ŠKVOR, Michal. Monte Cristo se loučil. *Musicalnet.cz* [online]. 2002[cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.musicalnet.cz/recenze-a-clanky/190-monte-cristo-se-loucil>

2.3. Soukromé produkce válcují český muzikálový trh

S nástupem nového tisíciletí přichází do Čech nový trend, jímž jsou muzikály vyrobené především soukromými producenty. Nejpatrněji je to znát samozřejmě na Praze, kde se muzikály množí jak žížaly po dešti. V Praze vzniká několik soukromých produkcí, které ve svých divadlech hrají své muzikály. V práci uvedeme nejúspěšnější divadla, která od roku 2001 mají velký podíl na vzniku nových muzikálů.

2.3.1. Divadlo Ta Fantastika

V divadle Ta Fantastika se hrálo už od roku 1993, ale velký rozruch byl zaznamenán až s premiérou *Krysaře*, o které jsme se již zmiňovali.

Většina muzikálů uváděných od roku 2000 v divadle Ta Fantastika má podobný tvůrčí tým. Stěžejními osobnostmi tedy jsou: producent Petr Kratochvíl, skladatel Ondřej Soukup a textařka Gabriela Osvaldová.

Prvním jejich společným titulem byla *Johanka z Arku* a režie se ujal Josef Bednárik.⁴²

Johanka z Arku:

Premiéra byla 27. března 2000 a celé dlouhé tři roky se tento muzikál hrál, než měl svoje poslední představení, které padlo na datum 31. května 2003. Celkem se odehrálo 825 představení a muzikál vidělo 300 tisíc diváků. Obsazení bylo vyloženě hvězdné například: Iveta Bartošová, Bára Basiková, Petr Muk, Petr Kolář, Kamil Střihavka a další.⁴³

Excalibur:

Další původní český muzikál, který měl premiéru 3. listopadu 2003 a s menšími přestávkami se hrál až do roku 2010. *Excalibur* vidělo cca 170 tisíc

⁴² *Www.tafantastika.cz: souhrn představení divadla Ta Fantastika* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.tafantastika.cz/cz/novinky/PREDSTAVENI-DIVADLA-TA-FA-1993-2010.pdf>

⁴³ *Www.tafantastika.cz: souhrn představení divadla Ta Fantastika* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.tafantastika.cz/cz/novinky/PREDSTAVENI-DIVADLA-TA-FA-1993-2010.pdf>

diváků a mělo přes 500 repríz. Tentokrát se hudby ujal Michal Pavlíček a režie Vladimír Morávek. Muzikál Excalibur byl velmi fyzicky náročný, většina mužů se musela naučit šermovat a zacházet s mečem. Příběh je inspirován Artušovskou legendou, která pochází od keltských obyvatel Británie. Hlavní role opět patřily Lucii Bílé, Kamilu Střihavkovi. Dále se zde objevili Iva Marešová, Lucie Vondráčková, Vilém Čok či Petr Kolář.⁴⁴

Další muzikály, které divadlo Ta Fantastika až do současnosti uvedlo, byly: Láska je Láska, Elixír života, Obraz Doriana Graye, Dáma s Kaméliemi či Němcová.

Ta Fantastika patří mezi nejúspěšnější muzikálová divadla, ale místo aby jejich úspěch šel nahoru tak s každým novým titulem atraktivita představení ubývala. Nyní se v divadle hrají především činohry a nejspíš bude v Ta Fantastice muzikálů na dlouhou dobu konec.

2.3.2. Divadlo Kalich

Již v předchozím textu jsme se o divadle Kalich zmiňovali a to především ve spojení s muzikálem Hamlet, který tyto prostory otvíral. Ředitelem tohoto divadla je Michal Kocourek, který je zároveň i producentem. Divadlo Kalich je jiné než ostatní soukromé produkce. Klade důraz především na mezinárodnost, často zde v muzikálech hostují interpreti ze zahraničí nebo jezdí na zájezdová představení po celé střední Evropě. Nejvíce však spolupracují s Bratislavou, kam pravidelně každý měsíc cestují s nějakým představením. V Kalichu se kromě muzikálů hrají i činohry, v práci se však zmíníme pouze o muzikálech uváděných v tomto divadle. Muzikály jsou zde stavěné tak, aby oslovily široké spektrum diváků, ale zároveň aby nestrádal kulturní zážitek a muzikál se neubíral cestou „laciné show“. Michal Kocourek je opravdu pan producent, a ví jak se v showbyznysu pohybovat. Skoro

⁴⁴ *Www.tafantastika.cz: souhrn přestavení divadla Ta Fantastika* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.tafantastika.cz/cz/novinky/PREDSTAVENI-DIVADLA-TA-FA-1993-2010.pdf>

každým rokem je v Kalichu premiéra nového původního muzikálu, který je velmi kvalitně zpracovaný a pro diváky přitažlivý. Po Hamletu, který měl premiéru v roce 1999 se zde uvedlo několik muzikálů. Například Krysař, který měl svoji první premiéru v divadle Ta Fantastika, dále Tajemství, Jack Rozparovač, Touha, Johanka z Arku, Robin Hood, Osmý Světadíl. Většina z těchto inscenací se pravidelně střídá a hrají se i v současnosti.⁴⁵

2.3.3. Divadlo Broadway

Místo, kde se za posledních deset let vytvořilo snad nejvíce muzikálů. Původní kino Sevastopol, které vzniklo v roce 1938, bylo zavřeno v roce 1998 a do roku 2001 chátralo. Na začátku roku 2001 si prostor pronajala společnost Divadlo Broadway a. s., která ve spolupráci se stavební firmou prostory zrekonstruovala a postavila zde divadlo. Za necelý rok bylo hotovo a v prosinci 2001 proběhla kolaudace.⁴⁶

Prvním muzikálem, který zde byl uveden a to 22. 2. 2002 byla Kleopatra. Autorem hudby se stal hitmaker, známý z osmdesátých let, Michal David, který tímto muzikálem odstartoval svoji kariéru muzikálového skladatele. Libreto spolu se scénářem a námětem napsali Zdeněk Borovec, Lucie Stropnická a Lou Fanánek Hagen. Režie se ujal Filip Renč. To vše za účasti jednoho z největších muzikálových producentů Oldřicha Lichtenberga. Kleopatra zaznamenala nevídaný úspěch a s menšími přestávkami se na prkna divadla Broadway vrací dodnes. Více o návratu tohoto muzikálu v další kapitole.⁴⁷

S novým divadlem přišli i noví zpěváci, kteří začali působit v divadle Broadway. Za zmínku stojí jistě Juraj Bernáth, Zdeňka Trvalcová, Zbyněk Fric a mnoho dalších známých či neznámých tváří. S přibývajícimi lety na „pražské

⁴⁵ *Www.divadlokalich.cz: O divadle* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.divadlokalich.cz/divadlo/o-divadle/>

⁴⁶ *Www.divadlo-broadway.cz: O divadle - historie a současnost* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.divadlo-broadway.cz/historie>

⁴⁷ *Www.kleopatra-muzikal.cz* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: http://www.kleopatra-muzikal.cz/cz/index_cz.htm

Broadwayi“vznikalo víc a víc nových titulů. O jejich kvalitě se však dá pochybovat. Dalo by se říct, že Michal David trochu nestíhal, chtěl vytvořit co nejvíce muzikálů za co nejkratší dobu a za účelem co největšího zisku. To mělo za následek, že propracovanost, promyšlenost celého díla šla rychle dolů a z muzikálu se na Broadwayi pomalu začaly stávat „písničkály“. Jednoduše řečeno interpret přijde na podium, zazpívá a tanečníci z company za ním odtancují. O herectví ani nemluvě, tam buď účinkující svoji roli přehrává anebo nehraje vůbec. Avšak i přes všechnu kritiku zde vznikaly poměrně povedené muzikály. Zajímavé ale je, že i ty nepovedené tituly v divadle Broadway slavili u diváka docela úspěch. Oldřich Lichtenberg producent muzikálů na Broadwayi, totiž sází na tváře. Tváře známé z médií, z showbyznysu a tím přitahuje návštěvníky. I když muzikál jako byla například Mona Lisa, byl bez nápadu, plný smrti a ponurých myšlenek, měl své fanoušky. Samozřejmě díky tomu, že v něm hráli slavní zpěváci jako například Helena Vondráčková, Hana Zagorová, Josef Vojtek, Petr Kolář či Marta Jandová. Všechna tato jména jsou velmi zvučná a na tohle divadlo Broadway dokáže přilákat masy diváků a dokázat jim, že právě Broadway patří k těm nejlepším místům, kde vzniká muzikál. Pojďme si připomenout, kterými muzikály se pyšní právě toto divadlo. Jak jsme se již zmínili vše začalo Kleopatrou, následovali Rebelové, Tři Mušketýři, Angelika, Mona Lisa, Adéla ještě nevečeřela, Ať žije rockenroll, Je třeba zabít Davida, Kat Mydlář, Vánoční zázrak. Rozebrání každého z těchto muzikálů je na jednu celou práci, proto zde zmíníme jen názvy a to, že většina z nich je napsána Michalem Davidem, z čehož vyplývá, že muzikály jsou si dost podobné. Příběh je vždy sice úplně jiný, ale na hudbě a textech, které většinou dělal stejný tým lidí, je to dost znát. Pro příklad v Angelice slyšíte melodie z Kleopatry a písně Teď královnou jsem já, V Katu Mydlářovi můžeme slyšet podobu s Třemi Mušketéry. Divadlo Broadway jde s dobou a tak se v posledních letech stále více v muzikálech objevují nové technologie, jako jsou lasery, promítací plátna či moderní kostýmy. Zda je to správně nebo není, nemůžeme soudit, jedno je jisté; Divadlo Broadway patří mezi nejnavštěvovanější divadla v České republice.

2.3.4. Divadlo Hybernia

Bývalý palác u Hybernů má velmi hlubokou historii, sahající až do 13. století. Procházel mnoha změnami, až konečně v roce 2006 se stal místem, které láká návštěvníky Prahy ke kultuře. Po náročné rekonstrukci bylo divadlo Hybernia slavnostně otevřeno muzikálem Golem autorů Karla Svobody, Zdeňka Zelenky, Lou Fanánka Hageny a Filipa Renče, za pomoci Golem production a.s. v čele s Oldřichem Lichtenbergem. Golem měl navázat na úspěch muzikálů Dracula a Monte Cristo, ale nepovedlo se. Muzikál byl ponurý, smutný a plný bolesti, především na hudbě byla tato charakteristika značně znát. I přesto, že muzikál měl hvězdné obsazení, neudržel se na muzikálovém trhu moc dlouho. Divácký zájem byl už od začátku velmi malý, a tak za necelý rok muzikál skončil. Toho se však už ani Karel Svoboda nedožil, více o jeho smrti v další kapitole. Dále se v divadle Hybernia objevily další muzikály, např. Švejk, který dříve skončil, než začal, Baron Prášil a nově vzniklý muzikál Quassimodo.⁴⁸

2.3.5. Goja Music Hall

Prostory bývalého divadla Pyramida, které koupila společnost GoJA – Gott a Janeček patří mezi velké pražské produkce, které uvádějí muzikály. Mezi nejúspěšnější tituly tohoto divadla jistě patří Bídníci, kteří se v roce 2003, po téměř jedenáctileté odmlce, vrátili s novým nastudováním. Dále třeba Miss Saigon, který se divákům zapsal do povědomí velkou helikoptérou, která v sále létala přímo nad diváky. Dalším titulem, který v posledních dvou letech slaví velký úspěch jsou Děti ráje, které zaujaly především mladší diváky, i přesto, že písničky, které v něm zazní, jsou staré dvacet let. Nyní divadlo Goja čeká v březnu 2012 další premiéra muzikálu Bídníci v novém nastudování.

⁴⁸ www.hybernia.eu [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.hybernia.eu/cs/component/content/article/34-divadlo-hypernia-souasnost/163-divadlo-hypernia-souasnost-ii.html>

2.3.6. HDK

Hudební divadlo Karlín je jedno z nejstarších a nejkrásnějších divadel v Praze. Jeho zřizovatel je Hlavní město Praha, takže jako jedno z mála je to divadlo, kde se nehrají muzikály ze soukromé produkce. Hudební divadlo Karlín, dále HDK, se věnuje trošku jiným muzikálům než je tomu u soukromých produkcí. Respektive se věnuje muzikálům a ne písničkářům. Právě v HDK můžeme vidět inscenace alespoň trošku se podobající zahraniční tvorbě. Klade se zde důraz nejen na zpěv, ale i na tanec, většina hlavních rolí ovládá oboje, tak jak by tomu mělo být v každém muzikálu. Jednoduše řečeno Hudební divadlo Karlín se snaží si zachovat svoji tradici a přesto přilákat i mladé publikum, které vyrůstá v moderní době. V konkurenci se soukromými produkcemi se drží obstojně a každým rokem má premiéru nový muzikál. Velký podíl na tom má jistě ředitel divadla Egon Kulhánek, který byl producentem nejúspěšnějšího muzikálu všech dob *Draculy*. Uměleckým ředitelem je Pavel Polák.⁴⁹

Karlín dokáže skloubit všechny prvky, které muzikál má mít a přilákat na hvězdy, jakými je třeba Lucie Bílá v roli Carmen či Kamil Střihavka ve znovuobnovené premiéře *Jesus Christ Superstar*. Dalšími tituly, kterými se může HDK pyšnit, jsou například *Producenti*, *Limonádový Joe*, *Netopýr*, *Jekyll a Hyde*, *West Side Story*, *Zpívání v Dešti*, *Chicago*, *Noc na Karlštejně* nebo nový titul *Vražda za oponou*. Můžeme si povšimnout, že jedno zásadní negativum Karlín má. Uvádí se zde málo původních českých muzikálů, které české publikum velmi přitahují a plní tak sály soukromých produkcí.

2.3.7. Městské divadlo Brno

Ten, kdo tvrdí, že střed veškerého muzikálového dění je v Praze, nemá pravdu a nikdy nenavštívil jiný muzikál než ten pražský. Městské divadlo Brno, které původně mělo ve svém repertoáru pouze činohry se rychle dere do popředí a vyrábí nové a nové muzikály, často mnohem kvalitněji zpracované

⁴⁹ *Wwww.hdk.cz: O divadle* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.hdk.cz/o-divadle/historie/>

než je tomu v Praze. Za veškerým úspěchem muzikálu v Brně stojí pan Stanislav Moša, režisér mnoha hudebních inscenací, který se později stal ředitelem Městského divadla Brno a zasloužil se v roce 2004 o postavení druhé budovy městského divadla. Městské divadlo klade na interprety velké nároky na konkurzech a ve výsledku je to velmi znát. Účinkující jsou kompletními osobnostmi, které umějí hrát, zpívat i tančit. Bohužel kdyby se většina z nich chtěla uplatnit v Praze, tak nebudou mít moc velký úspěch, protože nejsou mediálně známí a lidé o nich příliš neví. S nadsázkou by se dalo říct, že takové jsou požadavky na interprety, kteří chtějí hrát v Praze v muzikálu. Brno si je krůček po krůčku vychovává a pak vzniká kvalitní muzikál, který může slavit úspěchy i v zahraničí. Mezi nejúspěšnější inscenace Městského divadla Brno patří: Cikáni jdou do nebe, Čarodějky z Eastwicku, Chicago, Jesus Christ Superstar, Mary Poppins nebo Šumař na střeše. O kvalitě souboru v MdB svědčí i prestižní divadelní ocenění Thálie, které interpreti za svůj herecký a pěvecký výkon dostali. Můžeme jmenovat například Petra Gazdíka, Dušana Vitázka či Radku Coufalovou. Všechna tato zmiňovaná jména jsou v Brně považována za velké osobnosti muzikálové scény, kdoví jak by však uspěli v Praze.⁵⁰

2.4. Nové muzikály vznikají už jen zřídka

Píše se rok 2012, trh je muzikálem přesycený, během posledních deseti let vzniklo tolik muzikálů, že nyní už autoři hudby, textů a scénářů nevědí, co by nového vymysleli. A až na výjimky se muzikály vrací a pořádají se znovuobnovené premiéry inscenací, které již v předchozích letech byly uváděny. Mohli bychom to tedy nazvat tak, že kruh se uzavírá a vše se začíná točit znovu dokola. Dracula, Kleopatra, Tři Mušketýři, Bídníci, Johanka z Arku, všechny tyto muzikály vznikly před mnoha lety a produkce je nyní opakuje a dává do svého repertoáru. K smíchu jsou poříderní derniéry divadla Broadway, které oznámí, že muzikál končí, odehraje se velkolepá derniéra a za další rok producent Lichtenberg hlásí, že se například Kleopatra vrací.

⁵⁰ *Www.mdb.cz: O divadle* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.mdb.cz/mdb-dnes-33/>

Kdybychom měli spočítat, kolikrát se Kleopatra vrátila, na prstech jedné ruky to určitě nezvládneme. Podobně je to i s ostatními tituly uváděnými v divadle Broadway.

Nejočekávanějším znovuobnoveným muzikálem byl jistě Dracula, který se v roce 2009 vrátil a uváděl se až do podzimu 2011 v divadle Hybernia. Tento návrat se rozhodně povedl, byla to hezká vzpomínka na dobu, kdy muzikál zažíval ten největší „boom“, avšak úspěch z roku 1995 to nepředčilo. Hlavní představitel Draculy Daniel Hůlka zestárnul skoro k nepoznání, jeho šedivé vlasy však na kvalitu hlasu rozhodně neměly vliv. Jistě do toho vložil své srdce stejně tak, jako tomu bylo před 14 lety, kdy se v roli Draculy ocitnul poprvé.

Dalším velkým muzikálem, který se po patnácti letech vrátil, byl Jesus Christ Superstar, který se od podzimu 2010 uvádí v Hudebním divadle Karlín. Diváci v něm mohou vidět, jak hvězdy původní jako Kamil Střihavka či Bára Basiková, tak nové tváře, mezi které patří například Václav Noid Bárta nebo Dasha.

Třetí velký muzikál, který se znovu vrátí v březnu 2012 jsou Bídničci (Les Misérables). Ti zažijí již svůj třetí návrat. Poprvé se vrátili v roce 2004 do Goja Music Hall a nyní se vrátí na stejné místo. Se stejným inscenačním týmem se pokusí znovu diváky ochromit příběhem inspirovaným románem Viktora Huga. V hlavních rolích se představí Marián Vojtko, Daniel Hůlka, Kateřina Brožová, Magda Malá nebo Monika Absolonová.

Ačkoliv nové muzikály vznikají opravdu jen sporadicky, výjimky, které stojí za zmínění se najdou. Například muzikál Quasimodo – kdysi se pro lásku umíralo uváděný v divadle Hybernii. Příběh je na motivy románu Chrám Matky boží v Paříži od Viktora Huga. Muzikál je plný lásky, krásy i ošklivosti a především nenávisti. Diváky dokáže muzikál svoji scénou tak ohromit, že mají pocit, že jsou opravdu v Paříži přímo v chrámu Notre Dame. Tvůrci

hudby jsou Petr Kaláb, Jan Maxián a Jakub Prachař. Libreto napsal Martin Kukučka, který se ujal též režie, a Lukáš Trpišovský. Produkce se ujala Ema Krahulíková a Václav Pešír, zdánlivě neznámá jména, která však možná v budoucnosti ovládnou muzikálovou scénu. Už na březen 2012 chystají muzikál Lucrezia Borgia v režii pana Lukáše Vaculíka. Muzikál Quasimodo klade na účinkující velké nároky, většina z hlavních rolí tančí, zpívá a hraje jako by to mu mělo být v každém muzikálu. Hudba je poutavá a dokáže oslovit i mladé publikum. Specialitou tohoto muzikálu jsou akrobatická čísla, která ochromí nejednoho diváka.

Mezi další povedené muzikály patří Osmý Světadíl z produkce Michala Kocourka. Písně, které v muzikálu zazní jsou hity legendární československé kapely Elán. Jan Ďurovčík dokázal tyto hity využít a vytvořit muzikál s názvem Osmý světadíl. Díky skvělé scéně a choreografii slaví muzikál v divadle Kalich velké úspěchy. Jak je již v tomto divadle tradicí, hostuje i na Slovensku, kde však pro tento muzikál mají svoje interprety. Silný a dojemný příběh dokáže diváky rozplakat, ale i rozesmát. Avšak nebýt hitů skupiny Elán muzikál by nevzniknul, takže se až tak za původní český muzikál nedá považovat. Každopádně je dobrým marketingovým tahem. V hlavních rolí se představí nové i staré tváře. Kalich dává šanci i začínajícím muzikálovým umělcům, proto hlavní ženskou roli hraje mladá Nela Pocisková v alternaci s Michaelou Doubravovou. Dále se zde objeví Tomáš Savka, Zbyněk Fric, Jan Revai, Alžběta Stanková a další.

3. OSOBNOSTI, KTERÝM MUZIKÁL OVLIVNIL ŽIVOT

3.1. Skladatel Karel Svoboda

Obrázek 1 – Karel Svoboda

Zdroj: <http://foto.osobnosti.cz/karel-svoboda-69747>

Jeden z největších českých hudebních skladatelů se narodil 19. 12. 1938 v Praze a zemřel 28. 1. 2007 ve své vile v Jevanech. Měl dva sourozence, bratra Jiřího a sestru Jitku, s kterými vyrůstal na Starém Městě. Karel Svoboda nikdy nebyl příliš velký extrovert, většinou byl tichý a uzavřený sám do sebe. Jeho maminka byla ženou v domácnosti a otec vlastnil velkoobchod s krejčovinou. Ačkoliv o svou živnost po nástupu komunismu přišel, uplatnil se jako dělník v pražském Motorletu a všechny svoje děti podporoval, jak jen mohl. Především Karlovi platil soukromé hodiny hry na piano a byl nadšený, že jeho syn je tak muzikálně nadaný. Karel Svoboda vystudoval nakonec zdravotnickou školu, obor zubní laborant. Poté se přihlásil na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze na obor stomatologie. Po dvou letech se však rozhodl, že se chce naplno věnovat muzice a skládat. První hity napsal Karel Svoboda v polovině 60. let, v té době mu nebylo ani třicet let. V roce 1963 založil skupinu Mefisto, která hrála na scéně divadla Rokoko, kde se setkává i s prvními osobnostmi, kterým skládá písničky. Například mezi první patří Stín katedrál, hit, který i v současnosti patří mezi nejhranější skladby vůbec. Píseň společně nazpívali Václav Neckář s Helenou Vondráčkovou. V divadle Rokoko se setkává s Martou Kubišovou, pro kterou skládá další

velké hity, jako je například skladba Nechte zvony znít. Velkou příležitostí pro pana Svobodu byl festival v Riu De Janeiru, kam odjíždí v roce 1967 s Helenou Vondráčkovou na festival. Dále následuje setkání s Karlem Gottem a velký hit Lady Carneval, který na festivalu v Riu má velký úspěch. Dodnes existuje asi čtyřicítka cover verzí této písně.⁵¹

Dalo by se říct, že Karel Svoboda psal hity všem předním zpěvákům a těžko by se hledal někdo, kdo nemá na svém repertoáru píseň právě od něj. Pro upřesnění můžeme jmenovat například: Kdepak, ty ptáčku hnízdo máš, Hej, hej baby, Yveta, Jsi můj pán nebo duet Čau lásko, který nazpívali Karel Gott a Marcela Holanová. Právě tyto skladby získaly řadu ocenění na hudebních festivalech po celém světě.

Karel Svoboda skládá hudbu i k celovečerním filmům. Díky melodičnosti je zájem o jeho hudbu do filmových pohádek – Tři oříšky pro Popelku, Sůl nad zlato, Jak se budí princezny anebo nejnovější Z pekla štěstí. Pan Svoboda skládá hudbu i pro řadu televizních seriálů, oblíbených po celé Evropě – patří k nim například Včelka Mája, Létající Čestmír, Cirkus Humberto, Pinochio, Tao Tao, Návštěvníci. Největší úspěch však zaznamenal kreslený seriál pro děti, Včelka Mája. Písně ze seriálu jsou vydané na deskách po celém světě (včetně Japonska, Ameriky či Austrálie). Na počátku sedmdesátých let Karel Svoboda píše první velký muzikálový projekt Noc na Karlštejně. Na začátku let devadesátých skládá Karel velmi úspěšně hudební dílo Dracula, původní český muzikál, který vidělo více než 1,5 miliónu diváků. Na prahu tisíciletí vzniká další muzikál z pera Karla Svobody, kterým je Monte Cristo. Nezaznamenává už tak velký „poprask“, ale díky své velkolepé výpravě přilákal skoro půl miliónů diváků. Posledním dílem, které Karel Svoboda napsal těsně před svou smrtí byl muzikál Golem. Je až strašidelné, že jen dva měsíce, po premiéře, spáchal Karel Svoboda sebevraždu. Spekuluje se o tom, že právě neúspěch tohoto díla ho přivedl na onen svět. V muzikálu se odráží pochmurné nálady, které Svoboda při skládání měl.

⁵¹ Robert Rohal (2007)

Za svou hudební tvorbu obdržel Karel Svoboda spoustu ocenění v Čechách i v zahraničí. Zlaté a platinové desky i jiná ocenění byly pro Karla Svobodu odměnou za velkou dřinu a čas strávený u piana. Chvilky, které během svého života prožíval, nebyly vždy růžové, jak se může zdát. Prošel si peklem i rájem a my můžeme jen doufat, že odpočívá v pokoji. Na Karla Svobodu nelze zapomenout, jeho skladby jsou nesmrtelné a díky nim je i on neustále s námi.⁵²

Po smrti Karla Svobody bylo sepsáno několik knih o jeho životě i smrti. V knize Richarda Sachera se osobnosti, které s ním spolupracovali, vyjadřují, jaký Svoboda byl. Režisér Filip Renč říká: „ *S Karlem jsme se znali léta. Spolupracoval jsem na muzikálu Dracula. Nikdy mě nenapadlo, že s ním budu spolupracovat i jako režisér. Jsem rád, že se mi to povedlo. Postupem času se z nás stali přátelé, ale on žil hodně v ústraní. Taky jsme byli generačně jinde. Poslední slova, co jsem od něj slyšel, byla po premiéře Golema: Seš frajer! Odpověděl jsem mu: Ty taky, žes to stihnul!*“⁵³

3.2. Režisér Stanislav Moša

Obrázek 2 – Stanislav Moša

Zdroj: <http://www.mdb.cz/umelecky-soubor-9/?osoba=1783>

Kromě toho, že Stanislav Moša je úspěšným režisérem, textařem a libretistou, tak je i ředitelem Městského divadla Brno. Narodil se v roce 1956 v Novém Jičíně. Po gymnáziu nastoupil na Státní konzervatoř v Ostravě na

⁵² www.osobnosti.cz: Karel Svoboda [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/karel-svoboda.php>

⁵³ Richard Sacher (2008, s. 119)

obor hudebně-dramatický a poté vystudoval činoherní režii na brněnské JAMU.

V roce 1983 nastoupil jako režisér do tehdejšího Divadla bratří Mrštíků. Během let 1984-1994 byl pedagogem na brněnské JAMU, kde byl tři roky uměleckým šéfem Činoherního studia JAMU. V roce 1990 byl uměleckým šéfem Divadla Bratří Mrštíků a od roku 1992 je ředitelem Městského divadla Brno. Stanislav Moša má na svém kontě jako režisér přes 120 inscenací, a to nejen v Čechách, ale i v evropských zemích jako je Německo, Itálie, Portugalsko, Španělsko a další. Kromě toho, že režíruje činohry, je známý především svými muzikály, které se hrají v Městském divadle Brno. Například *West Side Story*, *Oliver*, *Fame*, *My Fair Lady*, *Babylon*, *Sny svatojánských nocí*, *Jesus Christ Superstar*, *Čarodějky z Eastwicku*, *Bídníci*. Moša je režisérem i velmi úspěšného koncertního představení *Muzikály z Broadwaye*, s nimiž soubor od roku 2002 úspěšně jezdí i do zahraničí.

Stanislav Moša je nejen vynikajícím režisérem, ale i libretistou a textařem především ve spolupráci se Zdeňkem Mertou a Petrem Ulrychem. V oblasti muzikálové Moša – Merta vytvořili řadu titulů, které jsou velmi úspěšné. Již zmiňované *Sny svatojánských nocí*, *Babylon* aneb o scénické oratorium *Bastard*. S Petrem Ulrychem napsal muzikálovou baladu *Radúz a Mahulena*, muzikál *Koločava* nebo *Markéta Lazarová*.

Díky panu Mošovi je i postavená Soudobá hudební scéna, která vznikla jako druhá divadelní budova MdB a od roku 2004 je v provozu.⁵⁴

Z barabizny, do které předtím zatékalo a chátrala, vybudoval fungující impérium, kterému se v uměleckých kuloárech vtipně říká Mošoland. Moša má schopný soubor, který expanduje jak do zahraničí, tak do hlavního města Prahy. Osobnosti jako Alena Antalová, Roman Vojtek či Jitka Čvančarová, ti

⁵⁴ *Wwww.mdb.cz: Stanislav Moša* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z : <http://www.mdb.cz/umelecky-soubor-9/?osoba=1783>

všichni začínali v Brně a díky působení v MdB se dostali až do Prahy a do různých českých seriálů a filmů.

Pro mnohé je tento divadelník prvním mužem muzikálů v zemi. Dokázal postavit nejmodernější hudební divadlo v Česku a přivést proslulé tituly jako je West Side Story, Hair či Jesus Christ Superstar. V článku na serveru IDNES říká: „*Obchod nesmí diktovat ani obsazení muzikálů, ani volbu tématu. Vskutku jsem někdy překvapen, koho některé pražské produkce pouštějí na jeviště. Při obchodním tlaku a množství produkce jsou naši kolegové mnohem nesvobodnější než my v Brně*“.⁵⁵

Slova, v kterých je ukrytá velká pravda a možná „zakopaný pes“ poklesu úrovně pražských muzikálů.

3.3. Choreograf Richard Hes

Obrázek 3 – Richard Hes

Zdroj: <http://www.provox.cz/dracula/richard-hes/>

Tanečník a choreograf Richard Hes se narodil v roce 1963 v Mladé Boleslavi. Rodina, v které Richard vyrůstal, se brzo rozpadla a tak žil v Praze jenom s maminkou. Staršího bratra Jindřicha vychovával otec. Zanedlouho se Richardova matka znovu provdala a Richard měl další dvě sestry. Od malička se pohyboval v tanečním prostředí, jelikož jeho rodiče holdovali tomuto druhu umění. Malý Richard navštěvoval Lidovou školu umění a jeho první filmová role byla ve filmu *Ať žijí duchové*, kde hrál jednoho z mladých kluků. Později se Richard Hes přihlásil na hereckou konzervatoř, zde však upřednostnil taneční obor a nastoupil do Armádního uměleckého souboru. Zde se datují

⁵⁵ MAREČEK, Lubomír a Vladimír VACÁTKO. V Brně jsme umělecky svobodnější, míní divadelní principál Stanislav Moša. *Www.idnes.cz* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/v-brne-jsme-umelecky-svobodnejsi-mini-divadelni-principal-stanislav-mosa-1lt-/brno-zpravy.aspx?c=A080903_1039385_brno_atk

první začátky veleúspěšné taneční skupiny UNO. S touto skupinou Richard Hes jezdí po celé Evropě. Zpočátku tančí, později se stává choreografem UNA.⁵⁶

Kolem roku 1993 se vrátil zpátky do Prahy a nastudoval *West Side Story*, důležitý mezník v jeho životě a začátek muzikálové éry. O rok později se dal dohromady s Egonem Kulhánkem a společně vymysleli nový projekt. Muzikál *Dracula*. Komerčně velmi úspěšný projekt, který Hesovi přinesl velkou slávu a spoustu peněz, se mu stal nakonec osudným. Organizoval veškeré večírky a v showbiznysu se pohyboval jako ryba ve vodě. Nebylo tajemstvím, že se rád napil alkoholu a později požil i silnější drogu jako je kokain. Jeho miliónové příjmy byly nečekané. V pořadu české televize 13. komnata Richard Hes vypráví, jak si vyjel do města nejluxusnějším autem, které nakonec na Nuselském mostu roztřískal, protože měl velkou havárii. Jemu se naštěstí nic nestalo a to byl ten problém. Myslel si, že on může vše, on je ten nesmrtelný a nejlepší. To bylo kolem roku 1997, v té době byl už silně závislý na alkoholu. Jeho manželka Marcela Karleszová, která s ním má dva syny, to neměla nikdy lehké. Snažila se mu pomoci, ale dlouho její pomoc Richard Hes odmítal.

Další muzikál, na kterém se Hes podílel, byl *Monte Cristo*, avšak ten vznikl podle jeho slov už v bolestech. Byl silně závislý na alkoholu a lécích. Často se mu po proflámované noci stávalo, že ležel v příkopu v bezvědomí a nevěděl o sobě. Všichni o jeho alkoholismu dávno věděli, jen on sám si to nechtěl pořádně přiznat. Po *Monte Cristovi* se konečně dostal do rukou odborníků a šel se léčit. V léčebně však dlouho nevydržel a na revers odešel v domnění, že už je zdravý. Hned druhý den po odchodu z léčebny, ho jeho manželka našla, jak leží namol opilý a neví o sobě. Po této události skončil v Bohnicích.

Rok 2006 byl pro Richarda Hese novou příležitostí. Už rok abstinovat a Filip Renč, režisér muzikálu *Golem*, mu nabídl, aby vytvořil choreografii. Nyní už několik let abstinguje, ale vyhráno zcela určitě nemá. S manželkou žijí odděleně a o dva syny se stará poměrně zodpovědně. Otázkou zůstává, jestli mu to

⁵⁶ *Wwww.fdb.cz: Richard Hes* [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.fdb.cz/lidi/19357-richard-hes.html>

vydrží už navždycky. Úspěch, sláva a peníze jsou sice příjemné věci, ale Richarda Hese přivedly na úplné dno. Dracula byl ten prvotní moment, kterým to všechno začalo. Muzikál opravdu Richardu Hesovi ovlivnil život a to takovým způsobem, že o něj málem přišel.⁵⁷

3.4. Zpěvák Daniel Hůlka

Obrázek 4 – Daniel Hůlka

Zdroj: <http://www.danielhulka.net/galerie/galerie-8>

Charismatický zpěvák s démonickým hlasem se narodil 1. 6. 1968 v Praze. Se svojí výškou 198 cm hrál jako mladý závodně volejbal, ale kvůli zranění musel hraní nechat a zaměřit se na něco jiného. A tím byl právě operní zpěv. Po vystudování gymnázia absolvoval Pražskou konzervatoř u profesora Zdeňka Jankovského. Původně se věnoval především opeře, byl v angažmá v mnoha divadlech. Například v Ústí nad Labem, v Národním divadle a v dalších českých divadlech po celé republice. Zahrál si role jako je například Don Giovanni, Figaro, Hrabě, Kalina, či Přemysl. Rok 1995 byl pro Dana významným rokem. Vyhrál konkurz na hlavní roli v českém muzikálu Dracula. Tato role mu přinesla velkou slávu a udělala z něj muzikálovou hvězdu, o kterou měly všechny produkce zájem. O dva roky později mu vyšlo první sólové album s názvem Daniel Hůlka. V roce 1998 vyjel Hůlka na koncertní turné, které se jmenovalo Mise. Ještě v tomtéž roce dokázal Daniel Hůlka porazit v Českém slavíkovi Karla Gotta a získat první místo. Kromě zpěvu si mohl vyzkoušet i herectví a to v pohádce Zdeňka Trošky Z pekla štěstí, kde si

⁵⁷ 13. komnata Richarda Hese. ČESKÁ TELEVIZE. *Videoarchiv* [online]. 4.2.2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/208562210800010-13-komnata-richarda-hese/>

zahrál krále Bambase. Kariéra Daniela Hůlky se rozjela na plné obrátky a dlouho nebylo lepšího zpěváka, než je on, samozřejmě kromě nesmrtelného Karla Gotta. V dalších letech Daniel účinkuje v mnoha muzikálech a projektech například: Monte Cristo, Les Misérables, Jekyll a Hyde, Excalibur, Obraz Doriana Graye, Baron Prášil, znovuobnovená premiéra Draculy, Kat Mydlář nebo nově připravovaní Bídníci.⁵⁸

Mezi Danielovy záliby patří cestování. Procestoval nejen skoro celou Evropu, ale podíval se i do Himalájí, kam s kamarády odjel na šestitýdenní dobrodružnou výpravu, dále do střední Ameriky či Thajska. Za první větší výdělek si pořídil motorku, která patří mezi další jeho vášně. Mezi jeho největší koníček však nyní patří jachting. Pravidelně každé léto se vydává na moře, aby okusil, jak velkou moc a sílu má voda.

V roce 2002 se oženil s tanečnicí Libuškou Haraštovou, s kterou se za necelé dva roky rozvedl. Potom přišla doba, kdy se Daniel schoval trochu do ústraní, aby si mohl malinko odpočinout. Bylo toho na něj moc. Skoro každý den měl nějaké představení, koncerty či akce, na kterých nemohl chybět. Psychicky to s ním nevypadalo zrovna nejlíp, ale není divu. Celých deset let na sobě pracoval a odpočinek si jistě zasloužil. Velký návrat do českého showbyznysu zažil v roce 2009, kdy měl Dracula znovuobnovenou premiéru. Hůlka zestárnul, zmoudřel a na výkonu v muzikále se to jistě odrazilo, rozhodně ne v tom špatném slova smyslu. Roli Draculy hrál jinak než před těmi patnácti lety. Dalo by se říct, že vyzrál, prošel si obdobím slávy i úpadku a to vše mělo vliv na jeho výkon v muzikálu Dracula. Za tuto roli byl nominovaný i na cenu Thálie.

Nyní se Daniel Hůlka pečlivě připravuje na roli Javerta v muzikálu Bídníci. Jeho vlasy lehce prošedivěly a pochopil, že by své životní tempo měl trošku zklidnit, aby všechno zvládnul. Poslední rok byl pro Daniela velmi náročný. Potýkal se se spoustou zranění, díky kterým musel omezit své

⁵⁸ *W*www.danielhulka.net [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.danielhulka.net/danielhulka/page.php?id=1>

účinkování v muzikálech. Povedlo se mu otrávit rybou v jedné známé pražské restauraci, uklouznout z balkónu a narazit si páteř a žebra. Pak dostal zápal plic, který ho na dlouhou dobu držel doma v posteli. Když konečně mohl znovu nastoupit na divadelní prkna, tak si při derniéře *Draculy* málem zlomil nohu, protože špatně skočil z kulisy. Vypadalo to, že si Hůlka pouze vymýšlí, aby se vykroutil z povinností, které má. Spousta lidí si myslelo, že se bude opakovat jeho psychický výpadek, jako tomu bylo před pár lety. V článku na [novinky.cz](http://www.novinky.cz) však uvedl, že do nové divadelní sezóny je plně připraven a už se nemůže dočkat dlouho očekávané premiéry *Bídníků*. Vztahy mu prý zatím moc nepřejí, moc by si přál založit rodinu, ale k tomu by nejdříve musel potkat nějakou slečnu. Zatím si pořídil pouze kokršpanělí slečnu Kačku, s kterou společně žije ve své vile v Jevanech.⁵⁹

Stejně jako výše zmiňovaným osobnostem, muzikál ovlivnil Hůlkovi život. Showbyznys mu ukázal svou světlou i stinnou tvář. Jakou cestou se bude jeho kariéra ubírat dál nikdo neví, jisté však je, že o démonickém hlasu, který vlastní Daniel Hůlka, ještě určitě uslyšíme.

⁵⁹ ŘÍHOVÁ, Klára. Daniel Hůlka: Jediný lék na moji nemoc, která se jmenuje žravost, je pohyb. [online]. 11. února 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/styl/257716-daniel-hulka-jediny-lek-na-moji-nemoc-ktera-se-jmenuje-zravost-je-pohyb.html>

4. ROZHOVORY

4.1 Rozhovor s producentkou Emou Krahuříkovou

Obrázek 5 – Ema Krahuříková

Zdroj: Program muzikálu Quasimodo – kdysi se pro lásku umíralo

Ema Krahuříková se narodila 30. 5. 1961 a k práci producentky, jak nám sdělila v rozhovoru, se dostala úplně náhodou. Nejenže paní Krahuříková je skvělá producentka, která má na kontě nesčetně pořádaných koncertů pro známé osobnosti a dva muzikály, ona je navíc žena s velkým Ž. Svoji cestu k úspěchu si musela projít od úplného začátku a poprat se s mnoha překážkami, než se k vysněné práci producentky dostala. V roce 2010 založila s Romanem Štolpou a Martinem Novotným divadelní společnost On Stage. Společnost, která produkuje celkem tři divadelní hry. V současné době se zabývá prací nad muzikálem Quasimodo, který divadlo Hybernia uvádí již čtvrtým měsícem a připravuje muzikál Lucrezia Borgia, který má mít premiéru v březnu.

Paní Krahuříková, jak jste se vůbec k práci producentky dostala a jaké byly vaše začátky?

K práci v divadle jsem se dostala úplně náhodou. Celý život jsem se zabývala prodejem něčeho. V době, kdy jsem působila jako vedoucí v supermarketu, jsem dostala nabídku od svého manžela, abych šla prodávat vstupenky na nově připravovaný muzikál Monte Cristo. Zde jsem začínala jako pokladní, v té době se vytvářely systémy na prodeje vstupenek. Později jsem povýšila a byla vedoucí celého obchodního oddělení. Po nějakém čase se mým nadřízeným přestalo líbit, jak vstupenky prodávám a dostala jsem vyhazov. Nastoupila jsem proto k panu Janečkovi a postupem času jsem si zařídila svoji firmu.

11. 11. 2011 měl váš první muzikál Quasimodo – kdysi se pro lásku umíralo premiéru. Proč jste si zvolili právě toto magické datum? Byla to náhoda nebo záměr?

Toto, jak říkáte magické datum, nám doporučila kartářka. Předpověděla nám, že pokud odehrajeme premiéru právě 11. 11. bude mít muzikál úspěch. Dá se tedy říct, že to byl záměr.

Jak premiéra dopadla a jaká byla odezva od prvních návštěvníků?

Tak premiéra dopadla výborně. Odezvy od prvních návštěvníků byly též pozitivní, ale možná ne až tak úplně objektivní, protože na premiéru chodí často lidé z branže a jejich názor se nemusí shodovat s obyčejným divákem, který na muzikál přijde. Co se nám však povedlo, tak bylo to, že i na premiéru se mohl dostat „normální divák“, který si zakoupil vstupenku. Samozřejmě vstupenka byla dražší, byl v tom zahrnutý raut a i přesto se nám povedlo pár vstupenek takhle prodat a umožnit, aby se na premiéru podívali lidé, pro které je to vzácnost jít na takovou událost.

Inspirovali jste se předlohou slavného románu Victora Huga?

Ano, příběhem, který napsal Victor Hugo jsme se inspirovali. Celý muzikál je napsán na jeho motivy a určitě si každý divák přijde na své. Nechybí zde krásná Esmeralda, která očaruje hned několik mužů najednou. Nepřístupný kněz Claudius Frollo, který však zachránil a vychoval Quasimoda, když ho lid chtěl zabít. Voják Phoebus je v muzikálu krásným a cílevědomým mužem, který vždycky dosáhne toho, co chce i za cenu nejdražší. Quasimodo, hluchý zvoník chrámu Notre-Dame, kterého není třeba nikterak představovat, každý ho zná a každý ví, jaký je to dobrák. A spousta dalších postav, které vás dokážou natolik uchvátit, že máte pocit jako byste právě byli ve středověké Paříži.

Muzikál napsali členové skupiny Nightwork, proč jste se rozhodla spolupracovat právě s těmito mladými kluky? Nebyl to přece jen trochu riskantní krok? Jsou to sice skvělí muzikanti, ale nikdy předtím žádný muzikál nenapsali.

Tak riskantní krok, to určitě byl. Ona celá práce producentky je trošku riskantní, avšak kdo neriskuje, nic nemá. Kluci jsou mladí a tak mě napadlo, že by do muzikálu mohli vnést trošku té jejich mladosti. O jejich umění jsem nikdy nepochybovala, dělali to dobře a právě proto jsem do spolupráce s nimi šla. A myslím si, že se to vyplatilo.

Jaké jste zvolili kostýmy v Quasimodovi? Příběh je historický, vypadaly tedy kostýmy podle toho, nebo jste vsadili spíše na modernu?

Kostýmy rozhodně dobové nejsou, spíše bych řekla tak půl na půl. Především nám šlo o to, aby cikáni vypadali jako cikáni, Esmeralda jako krásná cikánka. U vojáka nám to bylo v podstatě jedno a u kněze bylo jasné, jak kostým bude vypadat, tam jsme moc na výběr neměli. Dá se tedy říct, že jsme chtěli, aby divák jasně z kostýmu poznal, o kterou postavu se v muzikálu jedná. Každá postava má svůj charakteristický styl oblékání a především podle toho jsme volili kostýmy.

V současných muzikálech, zejména v divadle Broadway, jsou nejnovějším trendem světelné efekty a lasery. Objevuje se ve vašem muzikálu něco podobného nebo vsázíte spíše na klasiku? Takzvaný muzikál dělá muzikálem především skvělý zpěv, tanec a příběh?

Přesně tak, u nás nejsou žádné lasery a velkolepé světelné efekty. Jde zde především o zpívání, hraní a tancování. Snažili jsme se zachovat jakousi jednoduchost, v které ale spočívá krása. Co však máme jako něco navíc, je akrobacie, kterou v divadle Broadway třeba rozhodně nenajdete.

Nyní jsou to asi čtyři měsíce od premiéry muzikálu. Jak to vypadá s návštěvností a jak dlouho plánujete Quasimoda uvádět?

Máme odehráno necelých 40 představení a momentálně to s návštěvností vypadá tak padesát na padesát. Leden, únor je taková hluchá doba, kdy lidé nemají po Vánocích moc peněz a proto ani o muzikál není zas tak velký zájem, jako je tomu třeba před Vánoci.

Jen málo lidí ví, že muzikál by bez producenta, který do něj investuje velké sumy peněz, nemohl vzniknout. Proto producent hraje jednu z nejdůležitějších rolí. Nemáte však pocit, že právě producent se často dostává zbytečně do pozadí? Všichni vědí, kdo muzikál napsal, kdo v něm hraje...

Určitě se do pozadí trošku dostává, ale mně to přijde logické a rozhodně mi to nijak nevadí. Důležité přece je, kdo ten muzikál hraje a prezentuje před veřejností. Já s tím tedy rozhodně problém nemám, nepotřebuju, aby mě bylo vidět a slyšet, ale aby o muzikálu, který produkuju, bylo slyšet.

V březnu vás čeká další premiéra nového, resp. znovuobnoveného muzikálu Lucrezia Borgia. Bude na muzikálu pracovat stejný tým lidí jako u Quasimoda?

Ne, na Lucrezii budeme spolupracovat se zkušenými divadelníky, jako je pan Libor Vaculík nebo pan Malásek. Tady už to bude o něčem trošku jiném, bude se jednat o opravdové divadlo.

Vybíráte si velmi srdceryvné příběhy, který každý člověk dobře zná. Myslíte si, že právě téma má velký vliv na to, zda bude muzikál úspěšný?

Nemyslím si, že téma muzikálu je to nejdůležitější. Podstatné je, jaký tým lidí na muzikálu spolupracuje, kdo v něm hraje a především jak se daný projekt představí veřejnosti a ukáže svoji tvář.

Koho jste do hlavních rolí Lucrezia Borgia obsadili? Představí se i umělci, které návštěvníci mohli vidět v roce 2003 v Národním divadle ve stejnojmenném představení?

V podstatě osmdesát procent interpretů, kteří v muzikálu budou hrát, již v roce 2003 účinkovali v Národním divadle. Například Bára Basiková, Zbyněk Fric či Tomáš Beroun.

Vidím, že vsázíte na kvalitu interpretů a ne na tzv. „face“ jako je tomu u konkurenčních divadel. Nemáte strach, že když zpěváci nejsou tak mediálně známí, že muzikál nebude mít úspěch?

Dříve jsem si myslela, že to není důležité, ale jak vidím tak je. Na úspěch muzikálu má hodně velký vliv, zda tam hraje nějaká osobnost, kterou diváci mohou znát z médií. Byť by se v představení třeba jen prošla. Náš divák je jednoduše řečeno, tak vychovaný. Nejde ani na dílo, ani na hudbu ale na interpreta, což mi přijde hodně smutné vzhledem k divadlu.

V dnešní době je trh velmi přesycený různými muzikály. Jaký máte názor na konkurenci? Panuje mezi vámi producenty rivalita?

Ano náš trh určitě přesycený je a rivalitu já nepěstuju. Vím, jakou práci dá dát dohromady muzikál. Řeším si svoji práci a nepotřebuju se k ostatním producentům nijak vyjadřovat. Vždycky je to risk a velká dřina, takhle bych to shrnula.

Jaký je váš názor na tvorbu muzikálů let devadesátých oproti tvorbě současné? Jde to nějak porovnat?

V 90. letech byly dva hlavní úžasné muzikály. Byl to Ježíš a Dracula. Od té doby vzniklo asi třicet dalších muzikálů, což je strašně moc. Je tedy jasné, že v současnosti už nemůžeme zažívat takovou slávu s každým novým muzikálem, jako tomu bylo kdysi.

Co pro vás znamená, když se řekne slovo: ZDRAVÍ, ŠTĚSTÍ, LÁSKA, ÚSPĚCH A ČAS?

Tak ZDRAVÍ je určitě štěstí, tím pádem ŠTĚSTÍ je zdraví. LÁSKA, to už teda moc nevím, jsem stará, ale určitě je láska příjemná. ÚSPĚCH je, když se dokáže sestavit skvělé divadelní představení, které se zahraje tolikrát, aby herec i divák byli spokojení. A Čas, ten já neustále nemám.

4.2. Rozhovor se Zdeňkem Bartákem

Obrázek 6 – Zdeněk Barták

Zdroj: <http://www.zdenekbartak.cz/?fotogalerie>

Uznávaný skladatel Zdeněk Barták se narodil roku 1954 v Praze. Vystudoval Státní konzervatoř, obor skladba a zároveň jako druhý obor studoval hru na klavír a tubu. Dalo by se říct, že po Karlovi Svobodovi je nejuznávanějším skladatelem v Čechách, ale i v zahraničí. Ve svém velmi nabitém programu si našel chvíli na rozhovor, při kterém ochotně spolupracoval a poutavě vyprávěl o svém životě.

Kdy se u vás projevil zájem o hudbu? Tíhnul jste k tomuto druhu umění již odmala?

Jelikož můj otec byl významný hudebník, který měl svůj orchestr, orchestr Zdeňka Bartáka, tak jsem hudbou byl obklopen už odmala. U nás doma kapela zkoušela, takže já jsem tatínka vždy pozoroval. Později jsem hrál na housle, raritou bylo, že už ve třech letech a osmi měsících jsem měl své první vystoupení. Housle mě ale přestaly bavit, tak jsem začal hrát na piáno. Od 14 let jsem začal hrát s tátou a tam jsem poprvé začal skládat. V osmé třídě jsem se svojí spolužačkou, která napsala text, složil první písničku. Jmenovala se „Mraky jdou“ a s odstupem času mi nepřijde vůbec špatná.

Zpočátku své kariéry jste tedy spíše vystupoval s orchestrem a v různých kapelách. Dá se říct, že vás to tolik nenaplnovalo, když jste později zůstal jen u skladatelství?

Možná by se to říct dalo, ale díky hraní jsem se dostal do toho prostředí, což si myslím mi velmi pomohlo. Každou neděli jsem hrál v jedné kavárně, kde vznikla soutěž o nejlepší složenou písničku. Té soutěže jsem se zúčastnil, a když někdo postoupil do dalšího kola, musel do týdne napsat další. Tahle zkušenost mě naučila jakési pracovitosti a pilnosti. Když můj otec zjistil, že mám pro skládání určitý talent, zapsal mě do hodin k panu Bohuslavu Vondráčkovi, který patřil v té době mezi velmi uznávané skladatele. Právě on mi ve skládání velmi pomohl. V kapelách jsem samozřejmě hrál, v poslední kde jsem svoji hrací kariéru ukončil, byly Kroky Františka Janečka, kde jsem se seznámil s Michalem Davidem, s kterým dodnes spolupracuji.

Jaké hity jste pro Michala Davida napsal?

Mezi největší úspěchy patří stoprocentně Nonstop, Nenapovídej a řada dalších. Velmi jsme se při spolupráci s Michalem sblížili a objeli spolu celou republiku několikrát.

Nepsal jste hity jen pro Michala Davida, ale i pro řadu dalších umělců. Mohl byste nějaké jmenovat?

Až na výjimky, kromě pár, všem. Měl jsem možnost pracovat s Karlem Gottem, Helenou Vondráčkovou, Martou Kubišovou, která nazpívala jednu část k seriálu Zdivočelá země. Dále s Karlem Černochem, Marií Rottrovou, Vaškem Neckářem. Na spolupráci, na kterou jsem asi nejvíc hrdý, tak je s Andreem Bocellim, kterému jsem složil jednu píseň.

Na který svůj „skladatelský kousek“ jste nejvíce hrdý?

Mělo by se to rozdělit do několika šuplíčků. Nedá se říct, na co jsem nejvíc hrdý. Vždy, když něco napíšu, tak je to pro mě „kousek“, kterým se můžu pyšnit. Každou věc mám rád jinak. Jsou megahity ale i menší hity jako je například Sen kovbojů. Rád poslouchám, když jedu v autě rádio, a když tam

hrají moji písničku, vždy mě to potěší. V podstatě všechny své skladby mám rád, každou trošku jiným způsobem.

Kromě filmové a seriálové tvorby se věnujete i muzikálové. Nejenže jste složil řadu českých muzikálů, slavíte ale úspěchy i v zahraničí. Jeden z vašich prvních zahraničních muzikálů byl The Tempest, který byl složen pro Koreu. Jak se vám spolupracovalo se zahraničními umělci?

Ano kromě českých muzikálů jako je Popelka, Noc na Karlštejně, Anděl s ďáblem v těle, Hrátky s Čertem a Baron Prášil jsem se dostal k práci pro Koreu. Seznámil jsem se v Praze s jednou korejskou studentskou, vyměnili jsme si kontakty a cca za pět let se mladá Korejka stala ředitelkou Národního korejského divadla v Soulu. Vzpomněla si na mě a k miléniu divadla připravila právě muzikál The Tempest. Práce na zahraničním muzikálu je úplně jiná, ale mám ji moc rád. Vlastně všem, kdo nyní píšou muzikály pro Koreu, jsem dalo by se říct, otevřel dveře. Jelikož jsem se při spolupráci na muzikálu The Tempest osvědčil, složil jsem pro ně asi dalších pět muzikálů. Například Romea Julii, a nakonec se tento muzikál uvádí i u nás v Čechách. Každé léto na nádvoří zámku Hluboká, mohou diváci vidět Shakespearovo dílo. Letos v létě chystáme novinku, kterou bude muzikál Casanova, na kterém právě teď pracuji. To jsem ale trošku odbočil od té zahraniční tvorby. V roce 2002 se v Korei konalo mistrovství světa ve fotbale a byl jsem požádán, abych složil skladbu pro zahajovací ceremoniál. To byla pro mě hodně velká výzva. Dále muzikál Christmas Carol, který se shodou okolností uváděl i u nás v divadle Hybernia. Zpracování nebylo moje a musím přiznat, že jsem i docela rád, korejská verze je hezčí.

Připravujete kromě muzikálu Casanova ještě něco nového?

Ano, můžu prozradit, že na příští rok chystáme nový muzikál, který se bude uvádět v divadle Hybernia a bude se jmenovat Marilyn Monroe.

Jak dlouho práce na muzikálu trvá?

Nedá se s přesností říct, jak dlouho práce na muzikálu trvá. Chce to prvotní nápad, což je nedůležitější. Příprava na velký muzikál trvá asi rok. Například když dělám muzikál Casanova, nastuduju si všechno o něm, aby se mi pak lépe skládalo. Během toho si shromažďuju melodie, které mě postupně napadají a pak se snažím je dávat dohromady. Vždy mám několik verzí, které se v průběhu skládání mění. Samozřejmě ne vždy to jde, pokud to nejde, tak je lepší dělat něco jiného a sednout si ke skládání až člověk má ten nápad. Většinou, když dodělám nějaké velké dílo, naordinuju si třeba dvouměsíční volno, abych si odpočinul, to je velmi důležité.

Co si myslíte o úrovni současných muzikálů, myslíte si, že neprožíváme takový „boom“ jako tomu bylo v 90. letech 20. století, protože náš muzikálový trh je přesycený? Souhlasíte s tím, jak se současné muzikály vytváří?

Kromě své autorské činnosti, která je mojí hlavní náplní práce, jsem předsedou muzikální a operetní komise cen Thalií, už asi šestý nebo sedmý rok. Za rok je u nás asi kolem 50 premiér nových muzikálů. Loni jich přesně bylo 58. Všechno nejsou nové původní české muzikály, ale i tak je to velké číslo. U nás je určitým způsobem omezený trh, lidé na představení nechodí každý den, jako je tomu v zahraničí. U nás se hraje od čtvrtka do neděle a to čtvrtky se většinou neprodávají, protože lidé jdou v pátek do práce a nemají náladu na kulturu. V téhle době když se udělá přes 100 repríz, je to považováno za velký úspěch. Dříve se na muzikál chodilo od pondělí do neděle, například Dracula se hrál každý den a každý den byl vyprodáný, protože trh nenabízel tolik možností, kam jít za kulturou, jako je tomu v téhle době. Nové muzikály musí vznikat, kdo by vám chodil několikrát za sebou na stejné dílo. Je pravda, že někdy jde o větší kvalitu, někdy o menší, ale lidé o to zájem mají.

Máte dvě děti, podědily po vás hudební nadání?

Určitě podědily. Mladší syn Daniel, který je nyní mým nejbližším spolupracovníkem, se v branži pohybuje od mala, stejně jako kdysi já. Hraje v muzikálech, skládá a navíc má svoji kapelu. Jeho osud je velmi podobný tomu mému. Starší dcera Petra sice nezpívá, ale v divadelním prostředí se taky pohybuje. Produkční práce je nezbytná pro chod divadla a to Petra zvládá bravurně.

Jste sám se sebou spokojený?

To je zajímavá otázka. Jsem pracovitý, ale zároveň líný. Myslím to tak, že když musím pracovat a čas mě honí, tak si dokážu sednout za klavír a dvacet hodin skládat. Ale když není ta nutnost, dokážu pět dní proležet.

Co je pro vás výzva?

Výzva je pro mě vždycky nějaký nový projekt. Protože si myslím, že mám pořád co napsat a co těm lidem sdělit. Úspěch je, když lidé po muzikálu tleskají a odchází z inscenace nadšení. Já neskládám pro peníze, dělám to, protože mě to baví a chci to dělat. Když to vyjde, budu spolupracovat na nových dílech seriálu Sanitka, což se dá považovat za velkou výzvu.

Co vás při psaní hudby inspiruje?

Možná to bude znít jako klišé, ale inspirací je pro mě život. Člověk musí vědět, pro koho to píše. Každá kultura je jiná a je rozdíl, jestli píšu muziku pro nás nebo pro zahraničí. Rád si ke skládání zapálím svíčky a udělám atmosféru, které je mi příjemná. Několikrát se mi i ve snu něco zdálo, vzbudil jsem se a rychle jsem šel k piánu, abych to nezapomněl. V podstatě nejen realita, ale i sny jsou mi inspirací.

Máte nějaké tajné sny, které byste si ještě chtěl splnit?

Sny určitě mám. Kdyby se mi podařilo v zahraničí ještě mít úspěch, bylo by to skvělé. Nepodceňuji české publikum, ale přece jen když vám tleská tři tisíce lidí, je to ještě větší euforie, než když se jedná o dílo uváděné u nás v menších divadlech. Rád bych prorazil s filmovou muzikou do zahraničí. Naštěstí mám ale pořád hodně práce, takže nemám čas přemýšlet o tom, kdyby co by. Ale věřím, že se mi nějaké tajné sny ještě splní.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci jsme se pokusili o porovnání kvality muzikálů, které vznikly v 90. letech 20. století a muzikálů současných. Zůstává tedy otázkou, snížila nebo zvýšila se jejich kvalita?

Dalo by se říct, že kvalita dnešních muzikálů je nižší, než tomu bylo na počátku rozkvětu, tedy po roce 1989. V současné době už nezažíváme takový „boom“, jako tomu bylo kdysi. Muzikál u nás není žádnou novinkou a lidé, kteří vyhledávají tento druh kultury, ho považují za samozřejmost. V obou rozhovorech, které v práci můžeme najít, je tato myšlenka velmi patrná. Jak skladatel Zdeněk Barták, tak producentka Ema Krahulíková se v muzikálovém prostředí pohybují již řadu let, tedy vědí, o čem mluví. Úroveň prvních muzikálů, které u nás začaly vznikat byla vysoká, protože tvůrci potřebovali diváky nalákat, ukázat jim, co je to za druh umění a naučit je na něj chodit. Což se jim jistě povedlo. Avšak divák dnešní doby polevil. Neklade na tvůrce takové nároky, je mu v podstatě jedno, na jaký muzikál jde, hlavně že na nějaký. Spousta návštěvníků si nevybírání titul podle hudby, příběhu, ale především podle interpreta, který v daném muzikálu hraje. I kdyby se třeba jen po pódiu prošel, hlavně že viděl naživo „mediální hvězdu“. Ano, v současnosti na nás mají velký vliv média, která s námi dokážou neuvěřitelným způsobem manipulovat, aniž bychom si to uvědomovali. Jistě si spousta producentů bere pod svá křídla tváře známé z médií jen proto, aby jim tyto osobnosti zaručily úspěch nově připravovaného muzikálu. Založí na nich svoje PR a rázem přilákají tisíce diváků. Tento způsob vzniku muzikálů není správný, ale divák si neříká o něco víc. Netouží po větším uměleckém zážitku, protože kdyby ano, muzikály nebudou vyprodané a producentům se nevyplatí tvořit další a další tituly.

Nesmíme zapomenout na výjimky, které se u nás čas od času objeví. Ne všechny muzikály jsou v České republice tvořené za účelem co největšího zisku. Pořád dokážeme přivést na naši scénu skvělý český muzikál, který diváky ohromí nevšedním uměleckým zážitkem a velká návštěvnost je už jen

třešničkou na dortu. Jeden z posledních titulů, jenž se může pyšnit takovým označením, je stoprocentně muzikál Quasimodo, který uvádí divadlo Hybernia. Dále bychom měli vyzdvihnout Městské divadlo Brno, které díky Stanislavu Mošovi rozkvétá a expanduje se svými zájezdovými představeními i do zahraničí. To se o Praze, která je plná muzikálů, moc tvrdit nedá. Uvidíme, co nám přinesou další roky a jakým směrem se tento druh umění bude ubírat. Hodně záleží i na nás divácích; pokud nebudeme klást větší nároky na představení, spokojíme se s „běčkovým“ muzikálem, úroveň půjde ještě níž a za pár let nebudeme mít o čem psát.

Bakalářskou prací jsem chtěla říct jedno jediné. Diváku – prober se! Dej najevo, že nejsi zcela spokojený s českou muzikálovou scénou, protože jinak kvalita muzikálů bude klesat. Já jsem si jista, že Česká republika dokáže vyprodukovat muzikál na světové úrovni, ale musí po něm být poptávka.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní literatura:

BAUER, Jan. *Muzikálový triumf: Slavná éra na českých scénách*. Praha: Brána, 1999. ISBN 80-7243-047-5.

HOGGARDOVÁ, Pavlína. *Muzikál na prahu tisíciletí*. Brno: Retyp, 2000. ISBN 80-9029-25-0-X.

MOŠA, Stanislav. *MĚSTSKÉ DIVADLO BRNO SEZÓNA 2008/2009*. Brno: Mdb, 2009.

OSOLSOBĚ, Ivo. *Muzikál je, když*. Praha - Bratislava: Supraphon, 1967.

PANENKA, Jaroslav a Ilja KUČERA ML. *Muzikál Hamlet a jeho hvězdy*. Praha: Media Bohemica, s. r. o., 2001. ISBN 80-902525-6-7.

PROSTĚJOVSKÝ, Michael. *Muzikál expres: Malý průvodce velkým muzikálem*. Brno: Větrné mlýny, 2008. ISBN 978-80-86907-49-9.

ROHAL, Robert. *Karel Svoboda: Lásko má, já stůňu*. Praha: Ottovo nakladatelství, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7360-604-6.

SACHER, Richard. *Karel Svoboda*. Praha: Brána, 2008. ISBN 978-80-7243-379-7.

VANĚK, Jan. J. *Muzikál v Čechách anebo Velký svět v malé zemi*. Praha: Knihcentrum, a.s., 1998. ISBN 80-86054-67-5.

BEZ, Helmut, Jurgen DEGENŮHARDT a H. P. HOFMANN. *Muzikál*. Anna Prociková. Bratislava: OPUS, 1987

Program muzikálu Monte Cristo

Program muzikálu Dracula

Program muzikálu Excalibur

Program muzikálu Golem

Webové stránky:

www.ceskatelevize.cz - Oficiální stránky České televize
www.danielhulka.net - Oficiální stránky Daniela Hůlky
www.divadlo-broadway.cz - Oficiální stránky divadla Broadway
www.divadlokalich.cz – Oficiální stránky divadla Kalich
www.fdb.cz - Filmová databáze
www.hdk.cz - Hudební divadlo Karlín
www.hybernia.eu – Oficiální stránky divadla Hybernia
www.idnes.cz – Mladá fronta Dnes online
www.kleopatra-muzikal.cz – Oficiální stránky muzikálu Kleopatra
www.mdb.cz - Oficiální stránky Městského divadla Brno
www.musical.cz - Český muzikálový server
www.musicalnet.cz
www.muzikal.com – Muzikálový blog
www.osobnosti.cz
www.provox.cz
www.tafantastika.cz – Oficiální stránky divadla Ta Fantastika

SEZNAM OBRÁZKŮ

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1 – KAREL SVOBODA	37
OBRÁZEK 2 – STANISLAV MOŠA	39
OBRÁZEK 3 – RICHARD HES.....	41
OBRÁZEK 4 – DANIEL HŮLKA	43
OBRÁZEK 5 – EMA KRAHULÍKOVÁ.....	46
OBRÁZEK 6 – ZDENĚK BARTÁK.....	52

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – MUZIKÁL EXCALIBUR, VIKTOR DYK S KAMILEM
STŘIHAVKOU I

PŘÍLOHA B – ILONA CSÁKOVÁ JAKO PŘEDSTAVITELKA ROZINY
V MUZIKÁLU GOLEM..... II

PŘÍLOHA C – MUZIKÁL BÍDNÍCI V MĚSTSKÉM DIVADLE BRNO..... III

PŘÍLOHA D – PŘEDSTAVITELÉ MUZIKÁLU HAMLET..... IV

PŘÍLOHY

Příloha A – Muzikál Excalibur, Viktor Dyk s Kamilem Střihavkou⁶⁰

⁶⁰ Program muzikálu Excalibur s. 22

Příloha B – Ilona Csáková jako představitelka Roziny v muzikálu Golem⁶¹

⁶¹ Program muzikálu Golem

Příloha C – Muzikál Bídníci v Městském divadle Brno⁶²

⁶² MOŠA, Stanislav. *MĚSTSKÉ DIVADLO BRNO SEZÓNA 2008/2009*. Brno: Mdb, 2009.

Příloha D – Představitelé muzikálu Hamlet⁶³

⁶³ PANENKA, Jaroslav a Ilja KUČERA ML. *Muzikál Hamlet a jeho hvězdy*. Praha: Media Bohemica, s. r. o., 2001. ISBN 80-902525-6-7.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Lenka Chlupáčová

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: Prezenční

Název práce: Vývoj muzikálu v ČR po roce 1989

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 59

Celkový počet stran příloh: 4

Počet titulů české literatury a pramenů: 13

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 1

Počet internetových zdrojů: 16

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Kepka